

DIRVA

Nr. 149

Gruodis-December 30, 1960

Cleveland, Ohio

Vakarai nesutaria dėl Laoso

Sovietai pašovė JAV lėktuvą.- Prancūzija ir Britanija nenori remti antikomunistinės Laoso vyriausybės.- Kinai telkia kariuomenę Burmoje.

Galutinai paaiškėjus, kad neginkluotas amerikinis lėktuvas Laoso buvo pašautas iš sovietų transportinio IL-14, JAV valstybės departamentas pradėjo ruošti griežtą protesto notą Maskvai.

Amerikin's lėktuvas buvo pašautas, kai jis fotografavo sovietinį lėktuvą, kuris mėtė karinius reikmenis prokomunistiniams sukilėliams už 60 mylių į šiaurę nuo administracinės krašto sostinės Vientiano. Fotografavimo misija buvo atliekama, provokarietiškai, kaip princo Boun Oum vyriausybei to paprašius. Sužalotasis lėktuvas pajėgė parsiskristi į Vientiano aerodromą, jo įgulai nenukentėjus.

Diplomatiniai stebėtojai reiškia nuomonę, jog atvirą sovietų kišimąsi į Laoso vidinius reikalus ir karinės pagalbos teikimą prokomunistiniams sukilėliams skatinas žinojimas, kad trys didžiosios Vakarų valstybės nesutaria, kokio kurso laikytis dėl gilėjančios Laoso krizės.

Vieną iš pagrindinių nesutarimų kelia pažiūra į Vientiano vyriausybės sudėtį. Britai ir prancūzai tiki, kad jokia Laoso vyriausybė negalėsianti sukurti pastovumo, jei joje nebus atstovaujami neutralistai ir prokomunistinis Pathet Lao

elementas. Jie mano, kad atvira provokarietiška vyriausybė, kaip dabartinė premjero Boun Oum, neat-

stovaujanti daugumos gyventojų.

JAV tiki, kad britai ir prancūzai nepakanamai įvertina komunizmo grėsmę Laose. Amerikiečių nuomone, paskutiniai neutralistų ir prokomunistinio elemento veiksmai parodė, kaip toli gali siekti sovietinė įtaka, jei kraštas laikysis griežtos neutralistinės politikos. Washingtono vyrauja tvirtas įsitikinimas, kad Pathet Lao sąjūdis yra komunistų kontroliuojamas, nors tūkstančiai sąjūdžio narių net nenuaučia, kad jų vadai kontroliuojami iš užsienio.

Didelę problemą sukelia geografinė krašto padėtis. Britai ir prancūzai mano, kad džunglės ir kalnuotas

terenas, ilga Laoso siena su komunistiniu Š. Vietnamu bei komunistine Kinija neateiks galimybės nė vienai Laoso vyriausybei išvengti nedraugiško elemento infiltracijos, nebent išlaidaus karo keliu, todėl tiksliau būtų nuraminti sukilėlius, išleidžiant jų atstovus į vyriausybę.

JAV nuomone, tam tikras komunistų partizaninės veiklos laipsnis Laose yra neišvengiamas, bet netikima, kad vyriausybė nepajėgtų pasiekti vidinės tvarkos. Esą, prokomunistinio elemento išsileidimas į valdžią sukeltų didesnį pavojų, negu sporadiška atskirų partizanų grupių veikla iš džunglių bazių.

Visos trys Vakarų valstybės rodo gilų ir didėjančią susirūpinimą besitęsiančia krize mažoje, kalnuotoje Pietryčių Azijos karalystėje. Visos sutinka, kad mažas neapsiskaiciavimas galės ne tik pagilinti krizę, bet ir iššaukti tarptautinį ginkluotą konfliktą.

Artimiausią grėsmę, kaip Vakarai tiki, sudaro sovietinio bloko nusistatymas tęsti ir didinti karinę pagalbą prieš vyriausybę kovojantiems elementams. Tai didina galimybę, kad Laoso vyriausybė turės šauktis platesnės pagalbos iš užsienio.

Anksčiau, negu tai atsitiks, britai ir prancūzai norėtų suorganizuoti tarptautinę komisiją, kuri būtų pasiųsta Laosan faktų rinkti. Tai, jų nuomone, "prašvarintų orą".

Tarptautinė Kontrolės Komisija, sudaryta 1954 metų Ženevos sutartimi, apėmė Indiją, Kanadą ir Lenkiją. JAV tiki, kad toji komisija, kurion įeina komunistinė Lenkija, vargu pajėgtų sumažinti dabartinę įtampą. Tos komisijos nepageidauja ir dabartinė Laoso vyriausybė.

Pekine komunistinės Kinijos vyriausybė įteikė raštus sovietų ir britų ambasadoriams, nurodydama, kad situacija Laose "išsivystė į kraštinę pavojingą proporcijas", ir Kinija

B. K. BALUTIS, Lietuvos įgaliotas ministeris Didžiojoje Britanijoje, gruodžio 29 d. sulaukė 81 metų amžiaus sukaktį. Jis yra vienas iš liudininkų Suvalkų sutarties, Amerikos lietuvių dovanoto Laisvės Varpo įrašo "O skambink per amžius..." autorius, ilgametis Lietuvos atstovas Amerikoje, Olandijoje ir Didžiojoje Britanijoje, daugelio derybų su užsieniais komisijų narys ir vadovas, vienas aktyviausių Amerikos lietuvių veikėjų ir spaudos darbininkų.

"svarsto priemones savo saugumui apginti".

Vienas į Vientianą grįžęs liudininkas pasakojo, kad iš sovietinių lėktuvų į Laosą esą nuleidžiami ir Š. Vietnamo kareiviai. Žinomis iš Tailando, kairiųjų sukilėlių vadas kpt. Kong Le šiuo metu esąs išvykęs į Hanoi, komunistinio Š. Vietnamo sostinę.

Tautinės Kinijos prez. Čiangkaišekas paskelbė, kad Kinijos komunistų kariuomenė, galbūt su neutralistinės Burmos vyriausybės žinia, esanti koncentruojama rytinėje Burmos dalyje, netoli Laoso pasienio. Jo žodžiais, reikia laukti didėjančios komunistų infiltracijos ne tik Laose, bet ir į Tailande.

Burmos vyriausybė pareiškė, kad joki komunistinės Kinijos daliniai neįžengė Burmos teritorijon su jos pritarimu, bet kai kurie valdininkai pripažino, kad komunistinė kariuomenė galėjusi pereiti sieną "neišeikintų operacijų" pasėkoje.

"Newsweek" praneša, kad trys sovietų povandeniniai laivai esą permosti iš Baltijos jūros į Pietryčių Azijos pakrantes.

KAIRĖJE: Tuoj po karo, lietuviams tremtiniais dar tebegyvenant DP stovyklose, didelį džiaugsmą sukėlė B. K. Balutis, Lietuvos įgal. ministeris Anglijoje, lankydamas stovyklas. Nuotraukoje min. B. K. Balutis Spakenbergo tremtinių stovykloje su estų ministriu A. Torna ir DPACS direktoriumi Beaton.

V. Augustino nuotrauka

STREIKAI BELGIJOJE AŠTRĖJA

Belgijos karalius Baudouin nutraukė savo poveidybines atostogas Ispanijoje ir grįžo į streikų visą aštresnę formą paraližuojamą Briuselį.

Ketvirtadienį streikuotojus sostinėje sklaidė raitoji policija, kuri įsikišo po to, kai 15,000 streikuotojų dvi valandas svaidė akmenis ir daužė langus. Kiti žandarai artėjo į minią su paruoštais šūviu šautuvais. Karinė policija saugojo premjero Gaston Eyskens įstaigą ir kitas ministerijas.

Nuo riaušių daugiausiai nukentėjo katalikų laikraštis "Het Volk" ir katalikų profesorių sąjungų įstaigos. Katalikų profesinės sąjungos anksčiau nubalsavo nesijungti į streiką.

Diena anksčiau demonstrantus ašarinėmis dujomis sklaidė policija Briuselyje, Gente ir kituose miestuose. Socialistų delegacija iš keturių asmenų lankėsi pas premjerą Eyskens ir reikalavo, kad, nelaukiant atostogų pabaigos, būtų sušauktas parlamentas ir atsakyta "tikslingumo programos". Eyskens jų reikalavimus atmetė.

Socialistai skelbia, kad vyriausybės projektuojamoji ekonominė ir administracinė reforma, apimanti mokesčių padidėjimus ir ekonominius suvaržymus, daugiausiai paliesianti darbininkus. Programa yra paruošta, siekiant pašalinti finansinius nuostolius, atsiradusius po Kongo praradimo.

Vyriausybė pagrasino bausmėmis valstybės tarnautojams už darbo nutraukimą. To pasėkoje atstatyta kai kurie viešieji patarnavimai, kurie buvo nutraukti Kūčių dieną, pvz. atidarytos kai kurios pašto įstaigos, iš dalies miesto išvežtos šiukš-

lės. Bet automatai ginkluoti parašutininkai saugojo pašto įstaigas ir policija lydėjo laiškanesius bei šiukščių išvežimo sunkvežimius.

Incidentų tarp kareivių ir streikuotojų neįvyko, bet iš kai kurių geležinkelio ruožų pranešama apie mažesnio masto sabotažą.

Socialistų vadams artimi sluoksniai sako, kad išeitis iš dabartinės būklės būtų rasta, jei darbdaviai ir unijų vadai susitartų dėl kai kurių pakeitimų įstatymo prękte, ypač nedarbo kompensacijos klausimu. Jei to kado susitarimo būtų pasiekta, vyriausybė greičiausiai priimtų pasiūlymus mainais už streiko nutraukimą.

Bet stebėtojai sako, kad esą mažą vilčių tokiame sprendime, nes streikai iššaukė vis stiprėjančius socialistų puolimus prieš vyriausybę, jau pradėdami reikalauti jos pasitraukimo.

Vyriausybės projektuojamoji "tikslingumo programa" bus pradėta svarstyti parlamente, kai jis po atostogų susirinks sausio 3 dieną.

* KOMUNISTINĖS KINIJOS karo laivai artėja Formozos įlankon nuo centrinės ir šiaurinės Kinijos pakrančių, -- paskelbė tautinės Kinijos žvalgybos sluoksniai. Taip pat komunistai stiprią artilerijos lizdus priešais Matsu salą. Visa tai rodo, kad komunistai ruošiasi netolimoje ateityje pulkti pakrantes salas.

* Vakarų mokslininkai tiki, kad rusai galį "pasveikinti" prez. Kennedžio prisaidinimą orbiton išleista raketa su žmogumi arba robotinės laboratorijos nuleidimu į mėnulį.

VISIEMS skaitytojams, bendradarbiams, remėjams ir talkininkams linkime gerų 1961 metų!

DIRVA

Mūšis tęsiasi, lūžo frontai, ir katilas slinko į rytus, link Volgos. Drėgmė, šaltis, badas ir rusų tankų vijo nualintas kareivių grupes, kurios jau tetroško tik ramybės, pilsio ir duonos.

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO... (22)

TŪKSTANČIAI MŪŠIO SITUACIJŲ

Mūšis rytuose tęsiasi, bet jo lemiamasis punktas dar nebuvo pasiektas. Išorinėje pusėje siūbavo ir lūžo frontai, viduje katilas slinko iš vakarų į rytus. Naktimis greičiau, dienomis lėčiau.

Prie Dono ir Doneco vadovybė bandė išvengti katastrofos, užlopyti spragas, užkamšyti skylės. Katile stiprėjo spaudimas, jo sienos gniužo.

Kiekviena minutė gimdė šimtus situacijų, įtampas ir atoslūgius, naikindama žmones, gyvulius ir daiktus, atsiminimus, viltis ir gyvybės vertę.

Šiame ir vėlesniuose tęsimuose bus apasakota eilė kasdienių fronto vaizdų. Nieko nepriedant, nieko neatimant. Kad išryškėtų žmogaus likimas beprasmiško karo mašinos krumplyuose.

Arkliai pakinkytas vežimas suoliuoja duobėtu keliu. Dėžė girgžda ir dunda, šokinėja, grasiina apsisverti. Važta jos viduje taip pat. Prieky sėdi du vyrai, su šautuvais tarp kojų, skarmomis apšvičinyje rėmu, skersai ir išilgai sumesti vežimo dugnan. Geležis ir sprogstamoji medžiaga, bet niekas apie tai negalvoja.

Tuo metu virš kaimo pasigirsta lengvųjų bombonešių ūžimas. Jie nusileidžia iki dvidešimties met-

rų. Kaukia motorai, krinta bombos; sprogimai, dūmai, riksmas. Vėliau lieka sugriauti namai, išardyti vežimai, žmonės be sąnarių.

Viskas tetruko tik dvyliką sekundžių.

Po lūšnelės šiaudiniu stogu stovi arklys. Kiek pasiekė, jis nugrauzė stogo šiaudus. Jis dreba nuo šalčio. Iš stepės ateina šeši kareiviai. Bėgliai iš išsproginto dalinio.

Dabar viskas vyksta greitai ir tūliu tikslumu, lyg iš anksto būtų sutarta. Bet nė vienas nepasakė nė žodžio, net nežvilgtelėjo į kitą, neparodė jokio gesto.

Vienas iššauja, šūvis klydo arklio tarpuoklį. Tuoj rankose atsiranda šeši peiliai ar durtuvai. Nelupama. Kur daugiau mėsos, ten iš tebetrukčiojančio, kraujuojančio kūno išpaujami gabalai, pasidalinami, apvyniojami, susikišami už antin. Viskas tetrunka tik dešimtį minučių. Paskui šeši kareiviai žygiuoja tolyn, jau greičiau, negu anksčiau, nes nežinia, ar lūšnelėje nemiega tas, kuriam arklys priklausė.

Prieštankinis dalinys turėjo dar aštuonis pabūklus. Iš tų aštuonių vamzdžių šaudė jie, kiek pajėgė. Aplink poziciją degė dvilika T-34 ir du "amerikiečiai". Po keturių tankų puolimų beveik tik du pabūklai. Iš 128 vyrų buvo 64 žuvę, likusieji, išskyrus šešis, sužeisti.

Tie šeši vyrai dabar gulėjo aplink vieną pabūklą ir šaudė, kaip poligone. Niekas negalėjo priartėti prie jų pozicijos.

Tai buvo sala mūšio bangoje, pro juos slinko tankų vilkstinės į Pitomniką, ir telefonu gautas užklauskimas, kodėl dalinys nebešaudė.

Paskutinis gyvasis puskarininkis atsakė. Jis turįs šešias priežastis. Pirmoji jų esanti: "Vienintelė patranka nebeturi sviedinių." Nuo tos akimirkos ryšys su divizija nutrūko. Dalinys buvo nurašytas.

Pitomnike vienas majoras pasiūlė dešimt tūkstančių markių už išskraidinimą į gyvenimą. Tas kuris siūlė, buvo fabriko savininkas nuo Žemutinio Reino krantų, tas, kuris norėjo imti, buvo lakūnas iš Vienos. Bet pinigai nebuvo nei paduoti, nei paimiti, nes du šimtai apdriskusių, pilkų šešėlių varžėsi dėl vietų. Kai mašina prisipildė, 28 iš dviejų šimtų išskrido gyventi. Majoras, kuris siūlė dešimt tūkstančių markių, liko su kitais.

Tūkstančiai vyrų svirdinėjo nuo vienos pasipriešinimo linijos iki kitos. Kartais tos linijos buvo viena nuo kitos nutolusios per kelis kilometrus, kartais jos jau egzistavo tik štabų karininkų fantazijoje. Bet vyrai šoko prieštankus, stovėjo už prieštankinių arba priešlėktuvinų pabūklų ir šaudė, kol turėjo kuo. Buvo ir kitokių. Jie lindo į žemę, į rūsius. Jie išlisdavo, tik išgirdę vokiečių lėktuvų ūžimą, arba kai krisdavo aprūpinimo bombos. Paskui vogė jie, ką rasdami, ir prisikimšdavo pilvus. Toki pagal armijos įsakymą turėjo būti šaudomi.

Keturių divizijų ruože, Stalingrado vakaruose ir pietuose, buvo per aštuonias dienas įvykdyti 364 susikaučiūti mirties sprendimai. Už bailumą, neleistą pasišalinimą iš dalinio, dezertyravimą ir maisto vogimą. Taip, ir už vagystes.

Vieną rytą buvo eilinis Wolpe iš savo duobės ištrauktas, išardytas ir nuteistas. Sprendimas skelbė mirtį. Jis buvo teisiame name, kuriame stovėjo stalas su trimis kėdėmis ir krosnele. Ant sienos kabėjo Lenino paveikslas.

--Kodėl jis vogė duoną? Taip, kodėl eilinis Wolpe vogė duoną?

Klausimas grynai formalus, ir atsakymas grynai formalus. Nėra nieko baisiau už badą, ir todėl sprendimas buvo taip pat grynai formalus.

Karo lauko teismas nesusidėjo iš trijų teisėjų, ir eilinis Wolpe neturėjo gynybos. "Suprastintas kaltinimo aktas" buvo visa, kas įrodė jo "kalbę".

1943 sausio 16 eilinis Wolpe buvo sušaudytas.

Tie 364 mirties sprendimai taip pat priklauso Stalingradei.

Pozicijose gulėjo šimtas keturiasdešimt sužeistųjų. Visi taip sunkiai sužeisti, kad negalėjo kovoti. Šimtu metrų toliau, apkasų užpakalyje, buvo bunkeris su aštuoniais sužeistaisiais. Kiekvienas su mažiausiai dviem galvos arba pilvo peršovimais. Jie dar tebebuvo gyvi, bet jau nebuvo galima jų išgelbėti. Ir

tada atėjo įsakymas iš pozicijos atsitraukti. Leitenantas perdavė įsakymą tolyn ir pridūrė, kad visi sužeistieji turi būti paimiti. Viskas ėjo gerai, tik aštuoni bevilniškėji tebegulėjo bunkeryje. Ir nebuvo galimybės juos paimiti, kuopa jau nebeturėjo sanitarų. Duobėse tebegulėjo dar septyni vyrai ir šaudė, jie negalėjo sužeistųjų paimiti, nes už kiekvienos sienos likučių, iš kiekvienos nišos ir lango angos į juos taikė šautuvų vamzdžiai.

Tačiau buvo ten gydytojas, ir pas jį nuėjo leitenantas, kuris vadovavo kuopos likučiams.

--Daktare, ką darysime? Aš nepaliksiu nė vieno iš jų rūšams.

Ir gydytojas, kuris anksčiau praktikavo kažkuriame Žemutinės Saksijos kaime, pasižiūrėjo į leitenantą.

--Tai aš liksiu drauge ir perduosiu juos sovietams.

Leitenantui dingtelėjo mintis.

--Tamstai juk nesusimaišė protas, mes tada liktume visai be gydytojo. Daktare, dukite žmonėms morfiusą, tai bus gailėstingumo darbas.

Kaimo gydytojas pasižiūrėjo į pajudusį leitenanto veidą.

--Negaliu, neleidžiama.

Leitenantas dar kartą bandė perkalbėti gydytoją:

--Jie gi vistiek mirs, mes tik palengvintume jų mirtį. Čia galioja kiti įstatymai.

Daktaras žiūrėjo į sniegą ir purtė galvą.

O laikas vertė skubėti. Buvo likę tik 30 minučių iki termino pasitraukti, ugnis iš lėto silpnėjo. Gal rusai nepastebės ir nepradės staiga pulti. Leitenantas kovojo su sąžine, bet, kai beliko tik 20 minučių, jis apriėjo:

--Daktare, įsakau tamstai paimiti morfių ir palengvinti žmonių mirtį.

Daktaro veidą užplūdo ašaros, jis apsisuko ir nuėjo. Palaipsniui atsipalaidavo kaimyninės grupės, grįžo septynetas iš savo duobių, ir kai paskutinis atbėgo iš pozicijų, leitenantas nusukubėjo į sanitarinį bunkerį. Ten sėdėjo gydytojas ant neštuvų, ir prieš jį, ant žemės, gulėjo aštuoni mirę kareiviai.

Leitenantas vėliau pasakė:

--Tą momentą, pamatęs juos taip ramiai gulinius, buvau laimingas kad jie išvengė tolesnių baisių.

(Bus daugiau)

DIDŽIAUSI ŽEMĖS TURTY IŠTEKLIAI YRA KINIJOJE

JAV vyriausybės globojamos amerikiečių mokslininkų sąjungos konferencijoje buvo pasiskelbta, kad komunistinėje Kinijoje per praėjusį dešimtmetį įvykdyti geologiniai tyrinėjimai atidengė tokio masto mineralų resursus, jog Kiniją dabar reikia laikyti pagrindiniu pasaulio žaliavų rezervuaru.

Kinija taip pat padariusi reikšmingą pažangą branduolinėje fizikoje. Yra žinomi keturi branduoliniai reaktoriai, greičiausiai skirti dar ne atominės bombos gamybai, bet mokslinių tyrinėjimų tikslams. Tačiau tai dar nereikia, jog Kinija jau neturi slapty reaktorių branduolinėms bomboms gaminti.

Po Antrojo pasaulinio karo Kinija neturėjo nė 200 geologų, ir penktadalis jų buvo mokslus baigę Europoje ir Amerikoje. Šiuo metu ji turinti 21,000 "geologinių darbininkų". Daug iš jų yra silpnai paruošti, lyginant pagal amerikinius standartus, bet 21 nauja geologijos mokykla jų skaičių didina tūkstančiais kasmet. Be to, daugiau kaip 400 geologų atsigabenta iš užsienio, daugiausiai iš Sovietijos ir Rytų Europos kraštų.

Iš atrastųjų rezervų minėtini apie 7 bil. tonų geležies rūdos prie Šansi, vidurinėje Kinijoje, ir apie 3 bil. tonų Honano provincijoje. Rūda turinti per 50% geležies oksido (palyginimui pamintinos pagrindinės JAV geležies kasyklos Minnesotoje, kur nuo 1892 iki 1950 metų išimta 1.5 bilijonų tonų rūdos).

Taip pat Hainano saloje esą atrasti dideli kiekiai ilmenito -- rūdos, susidedančios iš geležies ir titanio. Kinija sakosi taip pat atradusi reikšmingus kiekius nikelio, bet čia pastebima, kad tų išteklių autentiškumą dar reikia patikrinti. Nikelis yra Kinijai labiausiai reikalingas metalas.

"BĖK, KIEK KOJOS NEŠA"

Paskutiniai kolektivizacijos banga Vengrijoje

Per pusantro dešimtmečio vengrų komunistams pasisekė nusavinti ir suvalstybinti didžiąją Vengrijos dirbamosios žemės dalį. Kaip ir kituose komunistinio vergijon patekusiųose kraštuose, savarankiški ūkininkai, kurie kartą kartomis per tūkstantį metų dirbo tą patį žemės plotą, suvaryti į žemės ūkio produkcines arteles.

Dar 1958 metų pabaigoje apie 72% dirbamos žemės buvo privatinėse rankose. Po to buvo pradėta kolektivizacijos banga, kuri per ketvirtį metų "socialistinę žemės ūkio sektorių" padidino iki 50%. Metais vėliau, 1960 metų pradžioje, privatinėse rankose liko tik apie ketvirtis dirbamos žemės.

Komunistinės įstaigos šiai žiemai išpranašavo "galutinę socializmo pergalę krašte". Vengrijos komunistų partijos centro komiteto nutarime buvo pabrėžta, kad "iki pavasario bus baigtas visų dirbančiųjų ūkininkų sujungimas" kolchozuose.

"Mūsų galutinis tikslas yra vienalytės ūkininkų klasės sukūrimas," nedviprasmiškai sakoma centro komiteto nutarime, "o taip pat socialistinės sąmonės suformavimas naujuose kolektyvinių ūkių nariuose, dar vakar buvusiuose savarankiškuose ūkininkuose."

Vengrija anksčiau didžiavosi "Europos aruodo" vardu. Jau po pirmųjų kolektivizacijos etapų kraštas pateko sunkion ūkininkų krizei. Kas prieš dešimtį metų buvo sunku įsivaizduoti, šandien tapo tikrove: "Europos aruodas" turi jaus importuoti iš užsienio.

Tai vien tik priverstinės kolektivizacijos pasėka. Net komunistai yra priversti pripažinti, kad suvaryti į kolchozus ūkininkai dirba "be ūpo ir reikšmingesnių rezultatų". Bet partijos logika neina taip toli, kad iš tos patirties pasidarytų išvadas ir priverstinę kolektivizaciją nutrauktų.

Nepaisant specialistų įspėdinių, komunistai pradėjo pasikūtinę kolektivizacijos bangą, kvailai tikėdami, kad jie iš žmonių išspaus daugiau darbingumo, jei partija juos "toliau politiškai auklės". Veltui paliestieji ūkininkai cituoja Kadaro režimo pažadus, kuriuose tuoj po 1956 metų sukilimo buvo garantuota sustabdyti "pragaištingas Rakosio režimo kolektivizacijos priemones".

Su kokiais sunkumais susiduria partijos agitatoriai, norį suvaryti į kolchozus paskutiniuosius laisvus ūkininkus, pavaizduoja vienas komunistų laikraščio "Kortars" reportažas, kuriame pasakojama:

"Ohidoje ir šiandien žemės ūkio produkcijos artelių organizavimas primena lyg ir kruviną karą. Ūkininkai išbėgioja iš apylinkės, išsislapsto, kad išvengtų diskusijų su partijos agitatoriais. Atsitinka, kad į duris pasibeldę agitatoriai būna šeiminkės atpažįstami, bet tik tada išleidžiami, kai ji spėja savo vyrui sužukti: Bėk, kiek kojos neša! -- dėlto, kad jis neturėtų pasirašyti įstoimo į artelę dokumentų."

Panašiai pasakoja savo pergyvenimus ir partijos agitatorius: "Visuose įvažiavimuose į sodybas guli gilus sniegas. Jis nepašalinamas, nes mūsų nemėgsta ir žino, kad mes atvyksime. Šūnes apninka mus, tartum būtų specialiai prieš dresiruoti. Ūkininkai pabėga, kai tik mes priartėjame, tartum mes gabentume pavojingas bacilas. Daugelis visiškai neįsileidžia, o jei kuris pasirašo perdavimo dokumentą, tai priduria maždaug tokius žodžius: Jeigu nepildysite, ką pradžiate, tai aš su kirviu rankeje nueisiu į partijos biurą ir pamokysiu jus moralės!"

(tp)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumė keliauti, tuoj susiriki su mūsų jetaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

Did You Pay YOURSELF...Enough?

Be sure to pay yourself a large enough share of your earnings. A good approach is to pay yourself first... by depositing your savings and then working out your budget. You will soon have that margin of security and safety required for emergencies, college education for your children, retirement, etc. Your dreams and your planning can be realized.

All Savings Deposited Through

JANUARY 16th

Earn 4% Current Rate

from JANUARY 1st!

SAVE SAFELY... at Three Convenient Locations

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

HILDEBRANDT PROVISION CO

3619 WALTON

ME 1-3700

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (26)

DAR TEBERA TRISDEŠIMT PIRMOJI

Vasilijus Kuzinas dar kartą akimis perbėgo paskutinį leivos pranešimą, paskui išėjo iš kambario. Lapas šlamėjo jo rankoje. Tothas tūnojo prie rašomojo stalo. Jis beveik nepažvelgė, kai Kuzinas įėjo.

--Trukdau?
--Vieną minutę.
Jo kaktą buvo išblyškusi ir drėgna. Baigęs iki galo skaityti raštą, jis atsislošė.
--Kas atsitiko?
--Įrašai ūkininko kišeniniame kalendoriuje yra tikri.
--Iš kur žinote tai?
--Ūkininko žmona ir kaimynai paliudijo, jie buvo tardyti vietoje.
* Tothas nosine nusišluostė kaktą.

--Dar kas?
--Ir antrasis pranešimas iš Farkasch celės nedavė nieko naujo.

Tothas buvo labai išblyškęs.
--Laukti.
--Tardymo protokolais sutampa su pranešimo detalėmis. Tothas užmerkė akis.

--Ar tamsta esi advokatas, ar tardytojas? Laimė, kad kelnėris iš Debrecono neturi kumelingos kumelės.

Kuzinas, nekrepdamas dėmesio, padėjo ant stalo pranešimą iš Ilonos celės.

--Perskaitykite bent kartą. Tothas numojo ranka, sučiaupė lūpas, paskui tarė:
--Boronkajus užsienyje.

--Kur?
--Belgrade. Prakeikti titotai! Jie pridaro mums sunkumų. Kuzinas nusišypsojo.

--Ak taip, tie kurstytojai, -- pasakė jis, -- nebereikia jų deginti, dvidešimtajame partijos kongrese daugelis jau paskelbė šventaisiais.

--Ar ir tamsta jau susižavėjai XX kongresu?

--Viskas liko po senovei, -- atsakė Kuzinas.

Prokuroro veidas šiek tiek nušvito.

--Administracija, žinoma, aparatas; bet žinote, negyvi šventieji yra geriau, negu gyvieji kaniniai. Labanakt, drauge.

--Aš dar turiu darbo, -- atsakė Kuzinas.

* Senasis prižiūrėtojas nuvedė Iloną į tardymą. Kuzinas paprašė atnešti šviežio vandens. Senis paėmė ropinę nuo rašomojo stalo ir išėjo. Jis paliko praviras duris.

ris. Kuzinas ir Ilona girdėjo, kaip tualetu kambaryje valandėlę šnypštė vandens čiupais. Paskui prižiūrėtojas vėl įėjo.

--Visiškai šviežias.
--Ačiū, -- tarė Kuzinas. Senis dingio, Kuzinas žvilgtelėjo į laikrodį.

--Ketvirtis iki dvylikos, dar yra penkiolika minučių. Ilona nesuprato jo žodžių.

--Užmerkite akis. Ilona pakiuso. Blakstienos uždengė melsvus akių įdubimus. Atidarytas rašomasis stalas. Sušnibždėjo popierius. "Kaip šilko šlamėjimas," pagalvojo Ilona. Ji stovėjo ramiai, bet tamsa žadino netikrumo jausmą. Ji atkišo į šalį ranką, kad nepasvirtų.

--Taip, -- pasakė Kuzinas. Ropinėje stovėjo raudonų rožių puokštė.

--Dar tebėra trisdešimt pirmoji, paskutinioji gegužio diena, tamstos gimtadienis.

Ilona pasižiūrėjo į rožes ir paklausė:

--Kuo tamsta vardu?

--Vasilijus Kuzinas, mano motina vadinavo mane Vasia.

--Kur ji gyvena?

--Mes norėjome kalbėti apie tamstą ir tamstos motiną. Ji man įdavė laišką.

--Ar vėl buvote pas ją?

--Šiandien per pietus. Jis padavė Ilonai voką.

--Sėskitės, ne, ne ant taburetės.

Ilona nuėjo prie sofos, atplėšė laišką, pamatė savo motinos braižą ir skaitė stovėdama.

"Mano dukrele, šiandien tau sukanka dvidešimt vieneri metai. Aš linknu tau viso gera. Aš tikiuosi, kad mes netrukus apsikabinsime. Ir gydytojas iš kalėjimo tiki. Jis turi būti geras žmogus. Tai matyti iš jo akių, ypač kai jis kalba apie tave. Todėl manau, kad jis galbūt tave mėgsta. Nekalbėk su nieku, kad jis mane aplankė. Aš galiu įsivaizduoti, kad tu nori pasikalbėti, kai jau nebeviens esi celėje. Man gerai einasi. Ar tu žinai, kas dar mane aplankė? Kodėl tu man niekada nepasakojai apie ją? Aš jos nepažinojau. Ji pati parašys tau porą eilučių. Kartais ji pasilieka pas mane iki vakaro. Piroška, Varga-Marija ir Jeno nebesirodo. Aš galiu tai suprasti, bet man gaila tavęs. Tu juk paruošei juos egzaminams. Pirošką sutikau kartą pas mūsų kepeją. Ji apsimetė manęs nepažįstanti. Na, aš baigsiu. Aš seniai galvojau, ką pasiūsti tau gimimo dienos proga. Nutariau šiek tiek salami dešros ir marinuotų paprikos ankščių, šviežių daržėnų, Skanaus apetito. Bučiuoju--

Tavo motina."

--Ar skaitėte tą laišką? -- paklausė Ilona.

--Ne. Ji sulenkė lapą.

"Tu vis dar esi pirmoji ir vienintelė iš mūsų. Išverk. Aš esu pas tavo motiną. Geriausi linkėjimai gimimo dienos proga-- Erszėbeta."

Ilona sugniaužė lapą.

--Prašau neskaityti, -- tarė ji.

Kuzinas įbrėžė degtuką.

--Padėkite laišką į peleninę. Ilona laikė jį virš liepsnelės.

--Ar seniai Erszėbetą pažįstate? -- paklausė ji.

--Ilgai pažinti dar nereiškia gerai pažinti.

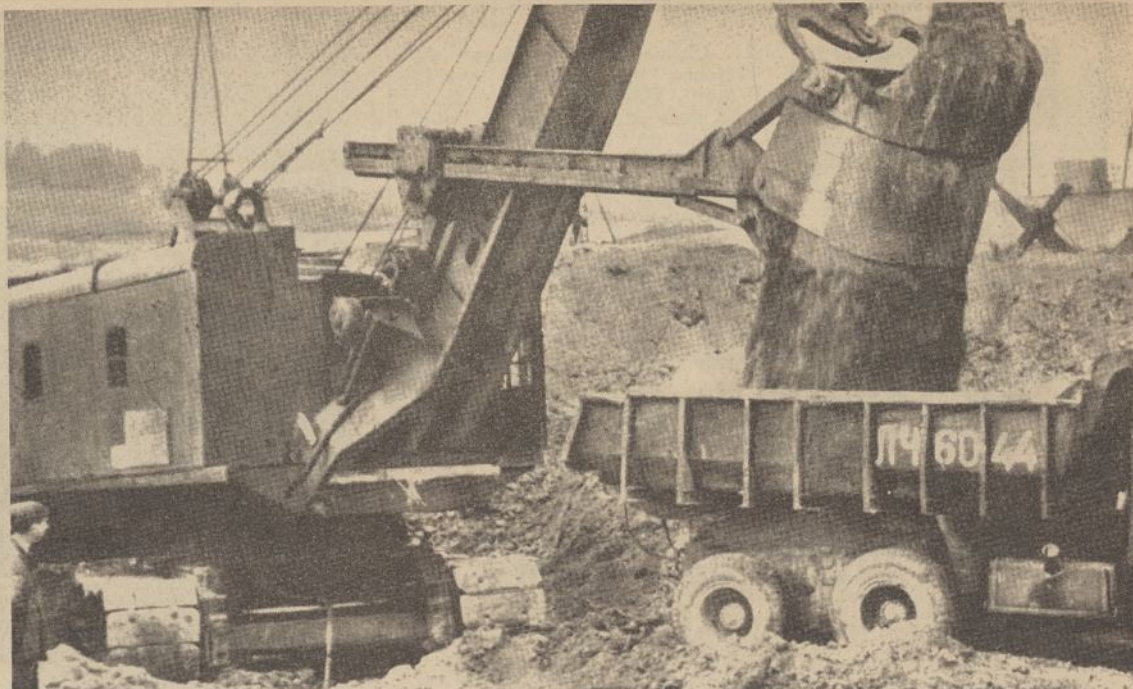
Sudeginto laiško dūmai lėtai slinko į langą. Kuzinas atidarė portfelį, pastatė ant stalo stiklinę su marinuotomis paprikos ankštimis, šalia padėjo salami ir duoną. Jis padavė jai kišeninį peilį. Ji perpiovė duoną į dvi dalis. Ji išėmė paprikos ankštį iš stiklinės, nuvarvino ją ir ištiesė Kuzinui. Jis palaukė, kol Ilona išsiėmė antrąją ankštį. Jie paėmė perpiautą duoną. Jie pasižiūrėjo į vienas kitą. Atrodė, kad abu laukia žodžio, ir Kuzinas nerado jokio kito, kaip tik tą, kurį prieš valgį buvo pasakiusi Ilonos motina:

--Laimink, Viešpatie!

Ilona negalėjo nieko atsakyti. Ji kovoja su druskos skoniu burnoje, su degimu akyse. Veltui. Vienas lašas nubėgo veidu, nukrito ant duonos, kurią ji nešė burnon. Rožės kvėpėjo.

(Bus daugiau)

DEŠO ARVAY

Vaizdas iš Kauno HES paruošiamųjų statybos darbų...

AUŠRA PRIE NEMUNO?..

V. B.

Okupacinės Lietuvos spaudos skaitytojai veltui, vartė laikraščius puslapius po vadinamos "spalio revoliucijos". Beveik nieko neužsiminta apie Kauno HES, pirmąją Nemuno vandens jėgainę, kurios atidarymas kaip tik, turėjo įvykti 1960 m. spalį.

Teisybė, pirmasis agregatas paleistas pernai (1959, XI, 6), metais anksčiau plano. O paleidimas "visu pajėgumu" įvyko 1960 m. balandžio 18 d., Lenino 90-to gimtadienio proga. Tačiau ir vienu ir kitu atveju nieko konkretaus nepasakytą apie jėgainės pajėgumą, kilovatais.

Per atidarymo iškilmes (IV, 6) Kauno HES "Valstybinės paleidimo komisijos" pirmininkas drg. Rapoport tik tiek pareiškė: "Kauno HES šiandien atiduodama eksploatacijai pilnu projektiniu pajėgumu". Tačiau, koks tasai pajėgumas jis nepasakė.

Skelbiant statybos pradžią, prieš 4 - 5 metus, sovietų specialūs leidiniai elektrifikacijos klausimais nudavė, kad Kauno HES priklausio 120,000 kv. tipui. Bet, atidarant stotį, vietoje šešių agregatų, paleista tik -- trys.

Atidaryme nė puse žodžio neužsiminta apie šliužus, nors Kauno Politechnikos Institutas tikrai buvo pagaminęs planus ir maketus jų statybai. Vandens užtvanka, garsioji "Kauno jūra" be rods irgi 20 kv. kilometrų mažesnė, negu užplanuota. Ir Birštono kurtas liko neapsemtas. Jeigu pažodžiui paėmus drg. Rapoporto teigimą išeina, kad stotis niekad ir nebuvo planuota šešiems agregatams. Niekad neplanuota statyti šliužus, be kurių visa upe neįmanoma laivyba.

Iš viso to susidaro vaizdas, kad Kauno HES turi tik pusę numatyto pajėgumo. Ir tai paaiškintų keistą tylą okupacinėje spaudoje, kuri šiaip juk nepamiršta girtis.

Apie jėgainės reikšmę liaudies ūkiui žinome tiek, kad jos duodama srovė šiek tiek atpalaiduos Kaliningrado elektros gamybos tinklą, iš kurio lietuviai skolinosi elektrą. O pats Antanas Sniečkus ne kartą pareiškė, kad "Kauno HES duodamos elektros toli gražu nepakaks tenkinant bekylančius krašto elektros poreikius". Patsai Sniečkus pakeltu balsu perspėjo ir dejavo dėl "elektros deficito 1961 m."

Dėl tokių įtartinių ženklių savaime kyla klausimas: kiek pagaliau gaminama elektros Lietuvoje? Kiek jos tenka vienam gyventojui per metus? Kiek šioje srityje padarė vadinama tarybinė valdžia smurto, kraujo bei ašarų kaina iš Lietuvos darbo žmonių traukusi milijardines vertybes neva krašto industrializacijos reikalui?

ATSILIKOM?

Prieš karą Lietuvoje buvo gaminama nedaug elektros. Ir laisvės metais pakankamai, prikaišiota savai valdžiai, kad per lėtai vykdė krašto elektrifikavimą, kad nesiryžta stambesnei investicijai. Metinės gamybos srityje, skaitant kilovatvalandžiais nuo gyventojų galvos, Lietuva buvo atsidurusi "vienoje iš paskutiniųjų vietų Europoje"

-- ko šiandien nepamiršta pabrėžti raudonoji propaganda.

Tokią propagandą darant nu-einama iki isterijos ir nesamonių. Kaip gi vertinti tokį "argumentą", kad "buržuazija" negalėjusi "nei svajoti" apie van-

dens jėgainės statybą? O vis tik mažesnio tipo jėgainių, panaudojant mažesnes upes, nepriklausomybės metais buvo pastatyta virš 600. Tai yra nemažiau, negu pokario metais pastatyta stambesnių kaimo hidroelektrinių.

Kažkodėl latvių "buržuazija" ne tik svajojo, bet ir pasistatė Keguno jėgainę ant Dauguvos. Argumentas, kad ne patys latviai ją pastatė, o švedų inžinieriai, taip pat niekingas. Juk iki 1940 m. net sovietai nepastatė savo jėgomis nė vienos jėgainės. Visas, nuo Volchovo iki Dnjestro, jiems pastatė "kapitalistai", pirmoje eilėje amerikiečiai.

Ne kitaip ir su argumentais, kad kapitalistai "papirko" nepriklausomos Lietuvos valdininkus, kad tik nestatytų vandens jėgainių, kurios gamintų pigią elektrą ir tuo pačiu jiems biznį gadin-tų. Kažkodėl ir šiandien elektra krašte brangi ir dėl to skundžiamasi. Bet ryškiausias raudonojo molo pavyzdys yra Turniškių HES prie Vilniaus.

Toji Neries jėgainė (planuota 25,000 kv pajėgumu) 1939 m. buvo nebaigta, nors žemės darbai didžiojoje buvo atlikti. Lietuviai ketino stotį užbaigti, bet esant įtarimo dėl tyrimų duomenų, pasikviesta užsieninių ekspertų grupė kad pasisakytų. Kai tie pasisakė neigiamai, kai kurie piličiai pakėlė baisų klyksmą. Esą, "kapitalistai" tyčia ir papirkti davė tokį neigiamą įvertinimą. Vienas iš didžiausių reksnių tada buvo Justas Paleckis. Ir 1940 m. bolševikų spauda valkiojo Turniškių HES istoriją, kaip katė puslę.

Nuo to laiko praėjo 20 metų. Vilniaus "Tarybinė valdžia" turėjo daug gražaus laiko ne tik įrodyti "kapitalistų" piktą valią, bet ir pati pastatyti Turniškių HES. Bet nieko apie tą stotį negirdėti. Nuduodama, kad tokio projekto iš viso nė nebuvo...

PALYGINAMOJI PAŽANGA

Būtų grynas melas tvirtinti, kad Nepriklausoma Lietuva elektrifikacijos srityje nepadarė jokios pažangos.

1940 m. dabartinėje Lietuvos teritorijoje -- su Vilnija bei Klaipėda ir skaitant visus metus, o ne tik "tarybų valdžios" penkis mėnesius, pagaminta elektros energijos 120 milijonių

kilovatvalandžių (Taip diskusiniuose straipsniuose teigia sovietinės spaudos autoriai specialistai, pav. Meškauskas).

1913 m. toje pačioje teritorijoje buvo pagaminta tik 5,7 m. kv. (Žiūrėk Maskvos ofocialų leidinį "Narodne Choziaistvo SS SR"). Tokiu būdu Nepriklausoma Lietuva elektros gamybą padidino 21,3 karto.

Pačių sovietų daviniais, Sovietų Sąjungoje elektros produkciją per tą patį laikotarpį pakėlė iš 2,039 m. kv. 1913 m. iki 48,309 kv. 1940 metais -- padidėjimas 23,6 karto.

Kaip matome, elektros gamybos rodykliai bemaž lygūs. Skirtumas, žinoma, yra: Sovietų Sąjungoje tas padidėjimas sumokėtas ne tik pinigais, bet netiesiogine milijonų žmonių mirtim, kraujo bei skurdo kaina.

Lietuva pasiekė beveik tą patį be žmogžudysčių, be dirbtinio skurdo kainos.

Tai tiek apie vad. "kapitalistinės" santvarkos efektingumą, palyginus su vadinamu "socializmu".

ŠIANDIENINĖ PADĖTIS

Nepriklausoma Lietuva tikrai nedėjo visų pastangų elektrifikuoti kraštą. Jis atsidūrė vienoje iš paskutiniųjų vietų Europos elektros balanso statistikoje.

(Nukelta į 7 psl.)

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

GRABLER MFG. COMPANY

6565 BROADWAY

Michigan 1-9260

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

CANADA DRY GINGER ALE

EX 1-8800

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

NOW!

4 1/4 %

PER ANNUM

on ALL ACCOUNTS

4 1/2 %

EARNING ON PREPAID SAVINGS

INSURED

Effective Jan. 1, 1960

FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.

Tel. B1shop 2-1397

HOURS: MONDAY 9 to 8
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

Min. B. K. Balučiui 1959 m. gydantis Vokietijoje, į aplankė Latvijos ir Estijos diplomatai Anglijoje pasitarti Pabaltijo reikalais. Nuotraukoje -- Bad Nauheim vasarvietėje, prie stalo iš kairės: A. Torna (estų ministeris Londone), pulk. L. Jakobsen (estas), R. Liepinš (latvis) ir B. K. Balutis.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

1961 metus pasitinkant

Jau metai, kai Dirva jus lanko tris kartus per savaitę. Lanko dažniau nešdama naujas žinias ir vaizdus iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir tarptautinių įvykių.

Prieš metus ir mums patiems buvo nemažas rūpestis — ar tvarkingai įvykdysim užsimeotą planą. Juk darbo rankų redakcijoje, administracijoje ir spaustuviėje negalime tiek pasitelkti, kiek reikia. Visus darbus turime atlikti tie patys, kurie ir prieš metus dirbome, nuolat iš redaktorių ir administratorių virsdami spaustuvininkais. Atseit, savanoriškai užsidedame dar didesnę darbo našumą. O drauge ir atsakomybę. Juk niekas taip greit nereaguoja, kaip skaitytojai į neištesėtus laikraščio pažadus.

Tada rūpestį dar didino ir Dirvos bičiulių rašyti laiška. Juose buvo kartoja: ar nepergreit žengiate? Ar Dirvos turinys neprasiskies vandeniliu? Ar užteksit nuotraukų? Ar užteksit pinigų?

Šiandien visa tai jau praeitis. Kartais atrodo, kad visų baimių lyg ir nebuvo. Juk dabar atėję laiška iš drąsina dar naują žingsnį žengti ir virsti dienraščiu. Bet kai žinai, kad neretai po dienos darbų nebuvo ramios ir poilsio naktys, turi prisipažinti, kad šie metai nebuvo lengvi. Visokių galų sudurstymas, o ypač kai išpareigojusieji pareigas užmiršta, dažnai reikalus aukštyn kojom apverčia. O dar tų kainų nuolatinis kėlimas paštui, popieriui, vaizdų gaminimo medžiagoms, chemikalams ir daugeliui kitų reikmenų.

Kaip ten bebūtų, bet dabar jau galima pasidžiaugti, kad visus skaitytojams duotus pažadus laiku tesėjome. Visi darbai sukosi numatyta tvarka. Laikraštis nė karto nesivėlavo ir visada buvo tuo pačiu laiku į pašta pristatytas. Anksčiau talkinę ir naujai įsijungę bendradarbiai uoliau siuntė rašinius ir nuotraukas. Per metus gerokai paaugome naujais skaitytojais. O tai geriausias ženklas, kad esame gerame kelyje. Dažniau ir dažniau skaitėme laiškus, kurie mūsų darbo nepeikė. O buvo ir entuziastų, kurie gal ir per daug gyrė mūsų daug platesnę laikrastinę liniją. Žinoma, kaip ir visiems kitiems, tie gyrimai patiko. Tik mums jie buvo įpareigojantieji, kad vėliau iš to paties asmens, už apsilėidimą, nebūtume pikta išbirti.

Gal daugiausiai pajutome, kad Dirva jau didžiąją dalį skaitytojų patenkina, tai šveddami 45 metų sukaktį. Tada, į mūsų suaktuvinį kvietimą, atsiliepė gausiai ir dosniai. Ir tie atsiliepimai mums labai padėjo daug atsi-randančių spragų užkaišioti ir metus tvarkingai užbaigti. Už tą ypatingą paramą čia dar kartą visus prisimenu ir širdingai dėkoju.

Dabar esam pakeliui į 1961 metų darbą. Kol kas savo skaitytojams dažnesnio lankymosi nežadame. Lankysimės, kaip ir 1960 metais, tris kartus per savaitę. Jei dar gerokai paaugsime skaitytojais, gausime geriau apmokamų skelbimų, tik tada galėsime galvoti vėl apie dažnesnį ėjimą. O kol kas turime sąlygas tik trims kartams per savaitę leisti. Bet darysime viską, kad tos trys savaitinės laidos skaitytine ir vaizdine medžiaga būtų dar įvairesnės, skaitytoją dar labiau traukiančios ir jam daugiau naudos duodančios. Ir tikime, kad tą pažadą pilnai tesėsime.

Laikraštis darbas ne iš lengviausių. O ypač dar tokiose sąlygose, kokiose mes gyvenam. Dirbdami turim labai skubėti, o gerai žinom, kad kiekvienas išleistas numeris eina viešai kritikai ir net teismui. Vienam nepatinka kam darom taip, o anam nepatinka kitaip. Vienam tas straipsnis geras, o kitam jau blogas.

Reikia sutikti, kad taip ir yra. Kiekvienas turi savo pažiūras, išsilavinimo lygį ir skonį. Kas patinka vienam, tas pats kitam jau gali nepatikti. Bet skaitoma jau neblogai, jei kiekvienam numeryje skaitantysis nors vieną rašinį randa, kuris jam tikrai patinka. O kiti jau patiks kitiems, kitokius reikalavimus ir skonių turintiems. Juk laikraštis leidžiamas tūkstančiams skaitytojų. Ir leidžiamas ne šiaip sau straipsnius ir nuotraukas sudedant, bet ir tautinės minties liniją pravedant. Liniją, kurios dauguma lietuvių gali lengvai laikyti, savo tautai ir tėvynei daugiausia naudoti atnešti.

Žinau gerai, kad šiam, ne taip lengvam darbui vadovaujant, buvo gal ir klaidų padaryta. Kai kieno labiau kontraversinis rašinys palygintas, ar griežta nuomone sušvelninta. Gal kai kam ir ne toks laiškas parašytas, kokio reikėjo. Bet visa tai įvyko tik dėl dviejų priežasčių: noro, kad Dirvai būtų geriau, ir dėl žmogiškų silpnybių, kurių visi nestingame. Taigi už tai, šiemis metais baigiantis, ir atsiprašu.

O visu skaitytojų, bendradarbių ir talkininkų, linkėdamas geriausių 1961 metų, noriu prašyti, kad dar aktyviau bendradarbiautumėt ir talkintumėt. Dirva yra daugelio žmonių kūrybinio darbo vaisius. Dažnai toji kūryba gimusi sunkiose darbo sąlygose, bet todėl ir ji mums visiems brangi ir tikriausiai mus pačius kalbanti. B. G.

GERESNIŲ Namų Statytojai
pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Lietuvos ūgal. ministeris Anglijoje B. K. Balutis, dabar švenčias 81 metų sukaktį nusifotografavęs 1947 metais tarp lietuvių, atvykusių iš Vokietijos tarnauti Anglijoje ligoninėse, kurios buvo anglų spaudos vadinamos "Baltijos gulbės". Viso tada į Angliją atvyko apie 700 lietuvių, kurių dauguma šiandien jau persikėlė į JAV.

TAKTO IR PAREIGOS ŽMOGUS

Inž. Balio Daukaus šešiasdešimties metų sukakties proga

Nedaug yra žmonių, kurie sulaukę šešiasdešimties metų dirba ir planuoja su tokia atkaklumu, tarsi jie tebtų tik trisdešimt penkerių. Daugelis šio amžiaus sulaukę ilgisi poilsio, pradeda vaidinti senelius ir mitriai rikiuojasi į karščių eiles.

Inžinierius Balys Daukus, kuris lapkričio 23 d. įžengė į septintą dešimtį, rodos, taip pat galėtų skųstis senatvės negalavimais su tokia pat teise, kaip ir daugelis jo bendraamžių. Bet jis elgiasi priešingai: suaktuvininkas dirba su tokia pat ištyrme ir atkaklumu, kaip kad prieš dvidešimt metų. Jis reikišiasi visuomeniniame gyvenime su ta pačia energija, kokią jis parodė gyvendamas Klaipėdoje (1934-38 m.) kovojant už lietuvių ir lietuviškus interesus. Sunku būtų įsivaizduoti lietuvių bendruomeninį gyvenimą Sydney mieste, Australijoje be inž. B. Daukaus: kviečiamas ar nekviečiamas jis visur nueina, visur dalyvauja jei ne su paskaita, tai bent diskusijose.

Aktyvioje visuomeninėje veikloje jis niekad nesikrato uždedamų pareigų: pigių išsisukinėjimų jis nepripažįsta. Siūlomų pareigų jis atsisako tik tokiais atvejais, kada su inžinierišku preciziškumu apskaičiavęs prispažįsta, kad daugiau prisiminti jis negalės, nes neįstengs jų tinkamai atlikti.

Inžinierius Balys Daukus pirmiausia yra pareigos žmogus. Jeigu ankstesniais laikais visuomeninis darbas daugeliui buvo tik kaip pramoga, tik laisvalaikio užpildymas, tai šiandieną išsivijos sąlygose, inž. B. Daukaus nuomone, šisai visuomeninis darbas yra kiekvieno sąmoningo lietuvių šventa pareiga. Pareiga dalyvauti, pareiga dirbti, pareiga prisiminti siūlomas arba uždedamas pareigas. Šių pareigų papildymas arba jų atsisakymas prilygsta savo tautos reikalų išdavimui.

Galimas daiktas kad inž. B. Daukui tokį stiprų pareigos jausmą padėjo išugdyti jo profesija ir tarnybinis stropumas (jo tarnybinis kelias Lietuvoje nuo 1925 metų ėjo tiesia linija augštyne be jokių kritimų arba vingiavimų), tačiau gal dar daugiau tą pareigingumą išvystė, ypač visuomeninėje srity, kada jis atsidūrė Klaipėdoje ant dviejų kultūrų ribos, kur pati lietuviybė buvo puolama ir skriaudžiama.

Iš Klaipėdos jis išvyko ne vien tik natūralus lietuvis, kaip kiekvienas iš mūsų, bet ir labai sąmoningas lietuvis. O juk daugelis iš mūsų šitą tautinį sąmoningumą įsigijom tik čia, išsivijoje. Tuo tarpu inž. B. Daukus jau atsivežė į Lietuvą. Ir todėl visai nenuostabu, kad jis vietos lietuvių tarpe reikišiasi ne vien tik kaip nepavargstantis darbuotojas, bet ir drauge kaip lietuviškumo sąžinė: jis ne tik pats dirba, bet ir kitą ragina.

Šešiasdešimties metų nueito kelio patirtis į jį galina ne tik

pamokyti, bet reikalui esant nei ir pabarti.

Išspraudęs siauros specialybės rėmuose, kitas vargu ar domėtus kitokiais reikalais. Tik ne inž. B. Daukus! Be savo profesinio darbo, visas savo jėgas ir laiką skiria lietuvių bendruomenės reikalams. Šios sukakties proga norėtusi inž. B. Daukų pagerbti ir kaip žmogų, kaip asmenį, ir drauge

dabar neišsižada, Gyvai reikišėsi Šaulių Sąjungoj, Tautininkų Sąjungoje ir kt.

Įmigravęs į Australiją inž. B. Daukus su šeima pastoviai apsigyveno Sydney mieste, kur be savo profesinio darbo, visas savo jėgas ir laiką skiria lietuvių bendruomenės reikalams. Šios sukakties proga norėtusi inž. B. Daukų pagerbti ir kaip žmogų, kaip asmenį, ir drauge

Inž. Balys Daukus

Inž. B. Daukus labai giliai pergyvena lietuviškųjų laisvino jėgų susiskaldymą. Galimas daiktas, mano inž. Daukus, mūsų pastangų rezultatai būtų daug apčiuopiamesni, jeigu visi veik-tume išvien.

Inž. B. Daukus Lietuvoje daugiau buvo žinomas kaip Dobkevičius, nors jo senelis dar būdamas baudžiauninku, vadinosi Daukum, ir tik vėliau, pirklamas žemės, jis turėjo savo pavardę "subajorinti".

Savu laiku Dobkevičių vardas Lietuvoje buvo plačiai žinomas. To paties B. Daukaus senelio keturi sūnūs ir viena duktė bėgė universitetus ir Lietuvoje ėjo atsakingas pareigas. Tai viena iš labai retų šeimų Lietuvoje, kur tiek vaikų buvo išmokslinka ir, kaip pat inžinierius žyposdamasis pastebi, iš jų nė vienas nebuvo kunigas.

Patsai suaktuvininkas gimė 1900 m. lapkričio 23 d. Samanių vienkiemy, Južintų valsč., Rokiškio apskr. 1923 m. baigęs gimnaziją, B. Daukus įstojo į Kauno, anuo metu vadinamo Lietuvos universiteto technologijos fakultetą, kurį baigė 1932 m.

Šalia savo profesinio darbo ir atsakingų pareigų inž. B. Daukus daug dėmesio ir jėgų skyrė visuomeninei veiklai. Nuo pat jaunystės aktyvus sportininkas. Jis net ir dabar šios srities neapleidžia. Tiesa, į futbolo aikštę jau nebeina, tačiau šachmatų ir

kaip augštos kultūros sąmoningą lietuvių. Tai yra didelio takto ir aristokratiškos dvasios žmogus, kuris visados žino savo vertę ir pajėgumą. Iš kitos pusės, jis kaip lietuvis giliai pergyvena tautos dabartinę tragišką padėtį ir kiek tik pajėgdamas jai dirba.

Šiandie mums nereikėtų graudentis dėl nutrupančių asimiliacijos sąskaiton, lietuvių, jeigu bent kas dešimtas mūsų žmogus tiek įsipareigotų ir tiek lietuviškiems reikalams parodytų širdies: kiek parodo ir įneša suaktuvininkas inž. Balys Daukus.

V. K-lis

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

SUNKUMAI PASIŪSTI VAISTUS

Gerbiama! Dirvos redakcijai pageidaujant, kad Balfas pasi-sakytų dėl vaistų siuntinukų į Lietuvą, tenka vėl kartoti, kad nuo 1960 m. spalio 1 d. į kiekvieną vaistų siuntinuką reikalaujama įdėti specialus receptas. Tas receptas turi būti ant sovietinės medicinos įstaigos blanko, turi būti daktaro pasirašytas, turi turėti antspaudą ir įrašą "vaistams iš užsienio gauti."

Tokia formalinė būklė, kurią vėliau beaiškinant patirta, kad vaistais laikomi ne vien receptais užsienyje perkami dalykai, bet visa, kas turi ryšio su gydy-mu: aspirinas, sacharinas, net Alka-Seltzer tabletės. Tačiau švaros ir tualetų reikmenims, kaip muilui, dantims pastai -- receptų nereikia.

Praktikoje visai būna. Yra keletas paketukų "perlipę per sieną" be jokių receptų, yra daug gražinama ir atrodo, su gerais receptais. Kiekvienam atveju iš gražinamo siuntinuko receptai išimami.

Daugiau oficialių žinių tuo reikalui nėra. Iš daugelio privačių laišku iš Lietuvos taip pat sunku susidaryti tikrą vaizdą. Vieni rašo, kad gydytojams griežtai uždrausta receptus duoti, kiti prisiunčia gerus receptus, kiti tvirtina, kad tik tie receptai geri, kuriuos specialiai duos Sveikatos ministerija (oficialioji mūsų turimoji instrukcija sakoma: "Recept dolžen byt napisan na blanke medicinskogo učreždenija ir zaveren pečatju", -- receptas turi būti parašytas ant medicinos įstaigos blanko ir patvirtintas antspaudu.

Apie "vietinės įstaigos leidimą vaistams importuoti" sužinome tik iš B. N. Dirvoje. Ant grįžusio paketuko paprastai minima ne kurios nors įstaigos leidimo trūkumą, bet "Cir-kuliaras N 83, 15.7.60", arba trūksta ant recepto antspaudu, ar daktaro parašo.

Balfas ir siuntinių agentūros ir toliau tebesiunčia vaistus, kai yra receptas, kuris dedamas į paketą Dirvoj minimų rajono ar apylinkės leidimų neteko matyt.

Kun. L. Jankus,
Balfo reikalų vedėjas

KAIP VADINSIME NAUJĄJĮ VALSTYBĖS SEKRETORIŲ?

Kalbininkai teisūs, patardami pritaikyti prie svetimvardžių lietuviškas galūnes. Nors tai ir pavardžių "iškraipymas", bet be jo dar blogiau. Pavyzdžiui, rašo: "Truman pašiepė Nixon". Ir žinok dabar, ar Trumanas Nixoną, ar Trumaną Nixonas pašiepė!

Bet, štai, su naujuoju valstybės sekretorium (Dean Rusk) bus visai netikėtai keblumo. Kokią galinę taikysim prie jo pavardės: rašysim Ruskas? O gal net Rus-kis? Tuo tarpu jis dar neužsirekomendavo tokia prasme.

Naujienos (gruodžio 19) po nuotrauka jo vardą tai jau išvertė ir parašė "dekanas Rusk". Žinoma, tai vertimas tik iki pusiau-keleis. Dekanas yra tik lotyniškas anglišką dean atitikmuo. Lietuviškai būtų dešimtininkas. Arba, dabar dažniausiai vartojamąja prasme, vyresnysis, seniūnas. Jeigu taip intumėm versti ir pavardę, tai iš Rusk išėtų sausainis, skrudinis, arba gal džiuvisės... Turbūt, valst. sekretoriaus vardo ir pavardės neversime gi į... Dešimtininką Džiuvėsį!

Bet mūsų kalba lanksti. Jei galūnės -- as ir ypač -- is suteikia įtartino atspalvio, tai dar yra -- us. Galima rašyti: Deanas Ruskus, Deano Ruskas, Deanui Ruskui, Deaną Ruskų ir t. Tarsime, žinoma, šaknį pagal originalą, o galūnę, aišku lietuviškai, būtent: Dynas Raskus (labai trumpai, staigiai kirčiuojama a), Dyno Raskaus, Dynui Raskui, Dyną Raskų.

V. R.,
N.Y.

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ.

APIE LABAI RIMTUS IR LINKSMUS GYVENIMO ĮVYKIUS

Su naujom viltim į seną ateitį

Kaip visada seniau, lygiai taip ir šiame, Naujuosius Metus mes vėl sutinkame su dideliu dvasios pakilimu ir didelės taurės pakėlimu. Naujieji Metai, kaip ir nauja valdžia, į mūsų namus vėl atneša ne tik naujas mokesčių korteles, bet ir naują viltį, kad tai dar ne viskas. O tų naujų vilčių mums jau nepaprastai trūko, nes tik jomis vienomis buvo pagrįsta visa mūsų pernyktė veikla ir veikėjų egzistencija. Be to, reikia dar atsiminti, kad per išstisus senuosius metus bent po vieną gana tvirtą vilties pareiškimą tekdavo pridėti ir prie kiekvienos prakalbos galo, tai ir dėl to jų atsargos žymiai sumažėjo.

Nėra paslaptis, kad, atstovaudami visų partijų dvasią, naujas ir patrauklias viltis mes labiau branginam, negu jų išsipildymą. Būdami optimistai ir tvirtai tikėdamiesi savo rankas paimiti būsimos Lietuvos valdžią, mes griežtai atmetam nihilistinį liaudies tvirtinimą, kad viltis yra kvailių motina. Šiuo klausimu mums daug naudingiau yra išsireiškęs graikų aristokratas Aristotelis, pagal kurį — viltis yra būdinčio žmogaus sapnas. O tai rodo, kad su atitinkama viltimi, net ir nemiegodamas, gali matyti save vieną ir tą patį liežuviu blizginantį Chruščiovui čebatus, lašinantį į Amžinąją Ugnį tremties ašaras, dešine ranka dedantį į Laisvės Fondo lėkštę savo galvą ir kairiąją išsiimantį iš ten sau pinigus. Ir kiek tik mes šiandien pajėgiam apskaičiuoti, Naujieji Metai tokių naujų vilčių mums žada gana daug.

Pavyzdžiui, mes jau iš anksto džiaugiamės, kad šiais metais vėl sudėsime tėvynės reikalams vieną milijoną stambių žodžių, išsirinksim savo nuodėmių atpirkimo aukai naują ožį ir visuotinam džiaugsmui vėl pagimdysime vieną grynai angliškai kalbantį vaiką. Gi jau visiškai tikra, kad ateinančiais metais visų pažiūrų politiniai vadai susijungs į vieną didelį Viena, nes viltis yra zuikio tikėjimas, kad jis kada nors bus liūtas.

Be to, mes numatome viltį, kad, tvirtai išsikibę viens kitam į plunksnas, nepaliksim ant savęs nenupešto nė vieno juodo padaigėlio, ir kitus Naujus Metus sutiksim, kaip nusvilinti gaigalai.

Kadangi viltis yra ieškojimas to, ko nepametėm, tai esame giliai įsitikinę, kad daugelis užmirštų veikėjų dar atras daug nebuvusių savo nuopelnų ir jubiliejinių datų. Šia proga norėtume numatyti ir ypatingai didelę viltį, kad mūsų vadovaujantieji veiksniai, sėdamiesi iš savo pačių praeities stiprybę, išleis naują chartą tarpusavio vadovavimuisi, į kurią bus įrašyti nemirštami poeto Miltono žodžiai, kad daug smagiau valdyti pragare, negu nuolankiai patarnauti danguje.

Baigiant belieka dar priminti, kad pasirenkamos naujos viltys turi būti geros, nes tik tokios tikrai veda į šviesią ateitį. Mums iš jų geriausios — kad susirinkimų dalyviams organizacijos primokėtų už nugaištą nuo karčiamos laiką, ar kad pirmą publikai nors ir kuklų honorarą už kolektyvinį himno giedojimą.

Kadangi viltis dar yra ir pavasario paukščio čiulbėjimas viduržiemy, tai nėra jokios abejonės, kad Naujųjų Metų naktį visi vėl pakankamai atjaunėsime ir atsiminsim, kad, šiandien būdami liaudininkais, socialdemokratais, demokratiniiais tautininkais ar kairiaisiais bepartiviais, kadaise visi buvom pavasarininkais. Tad drąsiai žengdami į Naujuosius metus, paskutinę savo viltį tenorėtume išreikšti dar niekam nežinomo rašytojo maldele: "Neduok, Dieve, kad du kartu du būtų keturi!..."

SENIEJI METAI NAUJIESIEMS: Imk, vaikeli, šitą dar nuo pernai kišenėj užsimetusią senų skolų sąskaitą. Gal tu ją apmokėsi, nes aš, bekovodamas su savo partiniais priešais, švęsdamas jubiliejus, sakydamas pagraudenančias prakalbas ir dar dirbdamas antvalandžius, visai neturėjau atliekamo laiko tokiems niekam tvarkyti.

IRVIS NEMARONIS

Naujųjų Metų nakties atodūsis

Metai gimė, metai baigės,
Metai pribaigė mergas, —
Užpustykit, baltos snaigės,
Skrustų juostančias vagas!

Kol pasaulis taurę kelia,
Džiaugias laimės pranašais,
Užpustykit mūsų kelią,
Grįstą ašarų lašais.

Skriskit kriskit, sniego gėlės,
Ant veikėjų prakilnių,
Nuogo biusto nabagėlės,
Rudo šunio kailinių.

Tūpkit, vėjų numyluotos,
Iš padangės atviros
Ant poetų sargo šluotos,
Rimų griūvančios tvoros.

Denkit rūmus aukso rąstų,
Stiklą žerinių šviesų,
Kad joks priešas neatrastų
Mūsų laisvės apkasų...

Literatūros kraitelė

KAI ŠVIESA LANGE UŽGESTA...

Rašytojas Jurgis Gliuda ir dr. Jonas Grinius įsileido "Drauge" į mandagų literatūrinį apkalbėjimą bei pasikalbėjimą, ar J. Kraliausko romane, herojų nusidėjimo metu tikrai užgeso šviesa lange su visomis moralinėmis pasekmėmis, ar tik šiaip sau simboliškai pritemo. J. Gliuda mano, kad veikėjai iš tikrųjų meiliškai pašėdykavo, nors autorius šviesos galėjo ir negesinti, nes tokios patarnavimo jo personažai visai neprašė. Dr.

Jonas Grinius taria, kad, užgesinus šviesą, "jaunos žmonos Giedrės nuopulis su mergišiu Kvedaru įvyko labai švelni, nančiose aplinkybėse". Be to, mūsų vyrų nelaimė, gerbiamas daktaras net suabejoja, ar "kūniškas seksualinis geismas, net patenkintas tam tikrose aplinkybėse gali paveikti kultūringą krikščionišką sielą, kai joje nebuvo protinio pritarimo geismui."

Nusidėjimų reikaluos būdami asketai ir abstinentai, mes esame priversti viešai protestuoti prieš šitokį sąmoningą gana dygaus moralinio dalyko glostymą. Na, tik pagalvok, mielas ponuli, ką sakai! Juk dauguma mūsų moterų gal būtų tik ir belaukia, kad, velniai žino iš kur vėlai sugrįžusios, galėtų tarti savo vyrui, kad jų krikščioniškoji siela visai nežinojusi, kokių išdaigų pagoniškas kūnas pridarė.

Mes nelinkėtume net savo priešui, kad pasikartotų jų šeimose toks J. Kraliausko dialogas: "Aš nusidėjau", sako Giedrė vyrui. "Tu, Giedrė?" — "Su Kvedaru..." — "Pasibučiavot?" — "Nusidėjome pilnai... visai."

IR VĖL PALAUŽTA DIEMEDŽIO ŠAKELĖ

Ligi užkimimo prakalbėse liaupsindami visokius arivistus ir į L. Enciklopediją dėdami net abejotinos doros mergeles, mes kartais užmirštame tikrą talentus, kurie, kukliai išdygę mūsų darželio patvory, numokstatyliam kentėjime ir su brandžiomis vaisių kekėmis palūžta į žemę, jaučio kojos užminti.

Į 1960 METUS ATSIGRĮŽUS

Kadangi 1960 metais buvo kilmingieji, nes dalijosi į keturis išgėrimo sezonus, tai visai suprantama, kad juos vertai atžymėjome ir visa eile nepaprastai iškilmingų žodžių, skirtų save paminėti. O tų savęs paminėjimų šiame, mūsų džiaugsmui, buvo tiek daug, kad juos teko rengti ne tik vieną po kito, bet dar ir vieną ant kito, patiem pagerbiamesiems karštom net vienam po kitu didžioji vienybė sugulus.

Taip entuziastingai veikdami, mes genialiai išsprendėm ir nuo seno mus kankinusi tarpusavio sugyvenimo problemą, nes kiekvieną sekmadienį kiekvienoj salėje publikos būdavo tik po vieną žmogų, ir gausiems priešiniams per vienerius metus visai neteko susitikti.

Savaime suprantama, kad šiais iškilmingais metais ir daug kas išdilo, ko ligi šiol nežinojome. Pirmiausia, iškilo aikštėn, kad visos Amerikos valdžios mums paskaito tą patį pažadą išvaduoti Lietuvą, jeigu mes tik balsuosime už iškilmingą kandidatą. Be to, iškilo ir teisybė, kad kai-

kurie patriotai jau trokšta nukilti į Kauną ir pažūrėti, ar dar tos pačios enkavėdistų uniformos. Betgi kilmingaisiais metais visdėto labiausiai pasisekė iškilti Alg. Šalčiui, kuriam paminėti mūsų spauda turėjo paskirti net daugiau eilučių, negu veteranių kun. M. Krupavičiaus, St. Kairio ar Žalgirio nugalėtojų sukaktims. O mes būtume linkę pasiūlyti 1960 metus pavadinti Šalčiaus metais, nes tas gražus vardas ateities kartoms iškilmingai liudytų ir mūsų emigracinės buizos atšalimą.

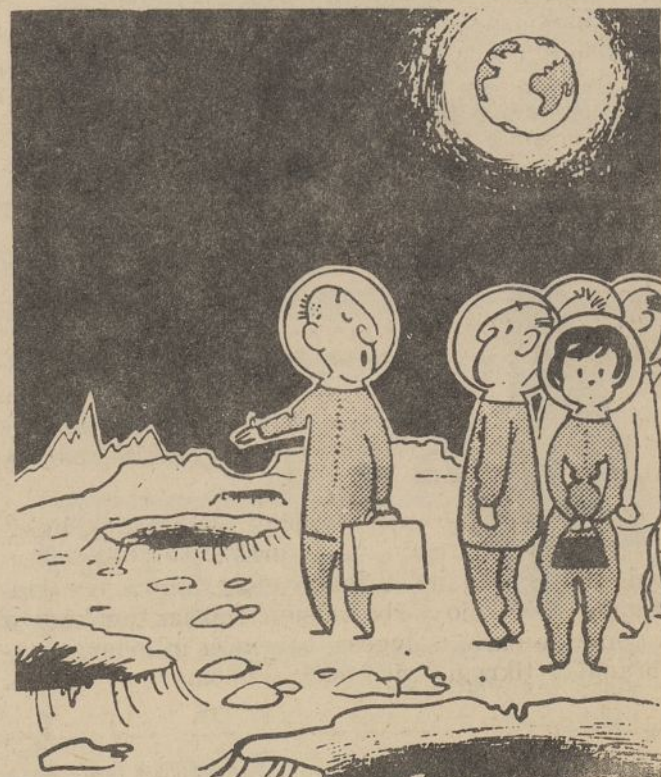
Tarp smulkesnių įvykių verta dar priminti, kad šiame iškilmingai užbaigėm Montreilio teatro spektaklius, iškilmingai užsičiaupėm Chicagos operoj, iškilmingai pakilojom K. V. Banaičio "Jūrą ir Kastytį" ir patį autorių dar palikom baigti neiškilmingo vargo vargti. Visi šie dalykai šiandien mums jau nerėkalingi, nes laikam sumodernėjus, jie nė iš tolo neatstoja vieno iškilmingo baltiaus, kuris duoda daug didesnį pelną.

Atsigrįždami į praeitį, neišsilaikom nepasidžiaugę, kad šiame vėl kovingai tęsėme socialines kolchoziniam namams pastatyti ir net surinkome iškilmingų pasižadėjimų naujom plytomis nupirkti. O mes jau seniai buvome tos nuomonės, kad molinė plyta yra daug brangesnė vertybė, negu lietuviškas poezijos žodis, dailės ir muzikos kūrinys ar mokslininko mintis, nes ji, kartą įmūryta į sieną, amžinai išliks, kaip mūsų šiandieninės dvasios pavidalas. Mes manome, kad molinė plyta turėtų nepaprastai vertinti ir mūsų akademinio jaunimo kai kurie atstovai, siekiantieji paskubom prasi-veržti į plačią tarptautinę sferą. Kam gi mums dar ilgai klaidžioti apie svetimas duris, jeigu žinome, kad plyta gavęs į nosį, net atkakliausias tautietis čia pat praranda pasenusią tautinę sąmonę ir be papildomų skausmų pavirsta internacionaliniu nabaš-ninku.

Besigėrėdami praėjusių metų laimėjimais, deja, mes esame priversti ir paliūdėti dėl kai kurių nepasisekimų. Šį kartą mums ypač gaila, kad per prezidentinius rinkimus pametėm savo galvą, o vienos kojos dabar nežino, kuria kryptimi žengti į ateitį.

(Nukelta į 6 psl.)

2061 Metu Sausio 1 d.

Vadovaujantis veiksnys: Ponai atstovai! Prieš vėl pradėdami betkuriuos politinius vadavimo žygius, aš siūlau šiame kraterio pasitikrinti savo kredencialus ir griežtai nustatyti, kiek kuri 1918 metais Lietuvoj buvusi partija naujam Komitete turės balsų. Dėl pirmininko vietos, manau, nesiginčysime, nes ji man priklauso pagal tęstinumą.

Iš kairės... (Atkelta iš 5 psl.)

TEGYVUOJA SENOVINĖ DVASIA!

Kaip mūsų korespondentas praneša (saugumo sumetimais vietovardžius nenori minėti), jo kolonijoje švenčiant Žalgirio suaktį, pilnais alaus buteliais susimušę svarbiausieji istorinio mūšio paminėjimo rengėjai. Per tas kautynes Komiteto pirmininkui buvo stiklu smarkiai įpiautas ausies grybelis.

Tai girdėdami, mes tikrai džiaugiamės. Juk tai reti tautiečiai, kurie savo patriotizmą pademonstravo ne tik žodžiais, bet ir darbais.

PAIEŠKOJIMAS

Jau ištisi metai aš nepaprastai noriu išstoti iš Lietuvos Rašytojų Draugijos, bet niekaip negaliu sužinoti, kuriame mieste ji randasi. Jei kas galėtų man šiame reikale padėti, malonėkite rašyti šiuo adresu:

Mr. P. K.
P. O. Box 314
New York, N. Y.

PERKILNŲ TIKSLAI

Lietuvių Profesorų Draugija, subūrusi per 100 akademikų, siekianti skatinti susidomėjimą mokslu, skieisti specialiai lituanistines žinias ir tyrimų rezultatus, išsaugoti Lietuvos augštųjų mokyklų tradicijas ir vertybes, šiais metais susilaukė tik vienos stambesnės aukos. Jai davė 75 dolerius tik inž. Jonas Mikalauskas, kuris, kiek žinome, gal būtų vienintelis, visiem ir visada auksas.

Kaip mes patyrėme, daug turtingesni mecenatai savo kišenes užsisuiavo dėl to, kad profesoriai už juos daug mokytesni, o be to, ir draugijos tikslai jiems nesu-
prantami.

VYDŪNAS APIE MOTERIS

Dar 1937 m. mūsų filosofas Vydūnas moterų žurnale yra pareiškęs ir šiandien nepasenusių minčių apie moterį. Ten jis tarp kitko šitaip taria:

"Yra keliamas klausimas, ar lietuviams žmona yra žmoniška

esybė, ar tik moteriškos lyties gyvūnas. Mes Prūsiose vartoja me žodį žmona tokia pat augšta prasme, kaip ir žodį žmogus. Moteriškoji yra žmona vistiek, ar ji ištėkėjusi, ar ne. O rodos, kad veikiau žmoną reikėtų vadinti moterim, kada ji ištėkėjusi...

Pažinau labai daug lietuvių moterų. Bet neilgai trukus supratome, kad kartais yra sakoma keistu būdu žmona, kur yra... vyro moteris. Tai labai nustebome. Visai negaliu suprasti, kaip galimas toks nenusimanymas. Ką pasakytų lietuviai vyrai, jeigu kaikuri moteris rašytų apie kumelės ar karvės žmogų?"

Rezistencijos bare

Turime įspėti visus savo pažįstamus ir gimines, kad A. Rimvydas, kalbėdamas "Drauge" lietuviškos išlaikymo klausimu, iškelia nepaprastai pavojingą sumanymą. Jo žodžiais tariant, "Ar ne laikas būtų pagalvoti apie naujo rezistencinio sąjūdžio organizavimą, apie kovingą rezistenciją priešui, esančiam mūsų tarpe... Nauji ateiviai, kurių vaikai jau tekamba angliškai, yra savo tautos išdavikai. Ar mes turime juos slėpti? Ateis laikas, kad ir kiekvienas patriotas turės duoti apyskaitą ne tik iš to, kaip jis pats gyveno, bet ir iš to, ką jis padarė išdavikų skaičiui sumažinti!"

Visiškai pritardami gerb. A. Rimvydo mintims, šia proga tenorime pranešti, kad mes jau seniai buvome parengę didelio formato žinyną, pavadintą "Nežinomi Lietuviai". Jame buvome kruopščiai suregistravę visus buvusius Lietuvos pareigūnus, jų gautas algas ir stipendijas, patirtas malones, iš tėvynės bėgant išlaistytą ašarų tūrį kleboniškom taurelėm ir dabar jau tik tai praeičiai nukeikti vartojamas lietuviškų žodžių nuotrupas. Tas naudingas veiklas neišėjo iš spaudos tik dėl to, kad jo autorių vidury šviesios dienos jo paties žmona netyčia suvažinėjo automobilium.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

M O K A M E

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

Optimisto nuomonės apie pesimistines darbų sąskaitas

Nuo galybės iki nulio

Kaip visa mūsų didžioji spauda praėjusį pavasarį skelbė, prabėgę 1960 metai turėjo būti suaktuviniai ir mūsų Galybės prisiminimo metai. Turėjo būti visom didom pučiama ir visais ragais trimtuojama, nesgi sukako 550 metų nuo tų tolimų dienų, kai du lietuviai -- Vytautas Didysis ir karalius Jogaila -- paguldė ant menčių žiaurių ir plėšrų kryžiuočių ordiną. Dabar, kai tų suaktuvinių metų praskriejusio žirgo tik uodegą tematom, dera užgulti ant rašomojo stalo ir nors trumpai suminėti per tuos metus mūsų atliktus didelius ir šlovingus darbus.

Rusų bolševikų globojamų ir lėpinamų Lietuvos, kaip galima buvo laukti, Žalgirio kovos pergalė buvo paminėta labai kukliai, visom priemonėm tildant tautos suaktuvininkės balsą ir vengiant minėjimą rengti su bolševikine pompastika, plakatais, vėliavoms ir alaus. Nesiryzta (o gal Maskvos nepatarta?) net lietuvių būrelio pasiųsti į komunistinės ir broliškos Lenkijos surengtą Žalgirio pergalės šventę, kurioje, girdi, buvę daugiau kaip šimtas tūkstančių nugalėtojų palikuonių, kovos aikštėje į dangų iškeltas didingas paminklas. Iš tikro, to lietuvių būrelio ten siųsti ir rimto reikalo nebuvo, nes mokytojas Žiugžda ir į jį panašūs istorikai šiuo metu kuria naują Lietuvos istoriją, paremtą ne istoriniais faktais, bet rusų bolševikų tauriems ir garbingiems kėslams talkininkaujančią. Juk yra žinomi tos naujosios istorijos puslapiai, kur atvirai, nuoširdžiai ir moksliskai teigiama, kad Žalgirio kovos pergalė buvo pasiekta tik dėka to, kad joje dalyvavo kunigaikščio Lengvenio (iš pavardės ir tas, atrodo, buvo lietuvis?) vadovaujama Smolensko vėliava. Atseit, jau ir tada buvo didžiai narsus ir galingas vyresnysis broliškas maskolis...

Aplenkiant Sovietų ambasadoj pasilaptingai tūnantį Lauryną Kaponių ir tokius ne kitokius, viso šia pusį uždangos esančio pasaulio buržuaziniai nacionalistai nepasidavė tėvynės rodonom tautiniam kuklumui, garsiu balsu šaukdami, jie ryžosi Žalgirio kovos pergalę paminėti su deramu didingumu ir triumfu. Viešą pasilaptis -- niekas jiems to daryti ir nedraudė. Kai dabar atsigrįžti į nubėgusių suaktuvinių metų nugarą, iš tikro, turi nustebti, su kokių planingumu, susiklausymu ir vieningumu buvo veikiamas...

Visų pirma apžvelkim tą buržuazinių nacionalistų spaudą. Dienraščiai, dukart -- triskart per savaitę išleina laikraščiai, savaitraščiai ir mėnesiniai kultūros žurnalai, pasirūpino, kad apie Žalgirio kovą galėtų pasisakyti beveik visi mūsų žinomieji istorikai. Garbingi mokslininkai tą ir padarė, vienas duodamas kiek ilgesnį, o kitas gana trumpą straipsnį apie Žalgirio pergalę.

Periodinei spaudai taip šauniai pasireiškusi, savaimė aišku, atpuolė reikalas išleisti tuo istoriniu klausimu atskirą monografiją. Kadangi apie Žalgirio kovą nemažai rašo lenkai, vokiečiai, o dabar, turbūt, ir rusai pradės rašyti, tai mums tais savo

darbais jie nemažą naštą nuo pečių nukelia. Pašnekėjom savo liaudžiai, ir gana. Patiems mokyti svetimų kalbų, ar vertėjų ieškoti, nėra jau tokis pigus reikalas. Aplamai, jeigu ir toliau mums taip gerai seksis, tai, ko gero, gudi ar latviai įrodys, kad jie yra tikrieji Žalgirio kovos nugalėtojai...

Neteko būti Australijoje, Pietų Amerikoje ir kituose pasaulio kraštuose, tačiau, turint prieš akis JAV, atrodo, kad visuose kampuose ir užkampuose Žalgirio kovos pergalę lietuviai minėjo, tose žemėse gilius savo pėdsakus palikdami. Štai, pasaulio lietuvių sostinė Chicago pasireiškė iškilmingom demonstracijom. Vargastiktai, kad vieno savaitraščio redaktorius ir plačiai žinomas publicistas (kad jam viskas neatrodytų juoda, jo asmens gydytojas turėtų rimtai susirūpinti jo pilvą) išnešė viešumon nelemtą faktą, kad garbingieji demonstracijos dalyviai buvo vienasmarškiniai, tai gi begėdiškai apsirengę. Matyt, tokių nesusipratimų pabūgę, kiti didieji JAV miestai tokių demonstracijų neberengė. Žalgirio pergalės eisenų nebuvo nei New York, nei Philadelphia, nei Clevelande, nei Los Angeles, nei Bostone. Matot, ką padarė Chicago...

Iškilmės dalyvių skaičium anaiptol negali skustis. Berods, Bostono Keleivis užregistravo, kad čia gražiai parengtame Žalgirio kovos minėjime dalyvavo apie pustrčio šimto tautiečių, kurių tarpe beveik visa dešimtis tokių, kurie minėjo Žalgirio kovos 500 metų suaktį. Pastarųjų daugumas verkė, bet nieko kito jiems ir nelieka daryti, nes nežiūrint, kokią milžinišką pažangą daro medicinos mokslai, dar ir šiandien tik retas žmogus sulaukia 150 metų.

Jaunimo -- ateitininkų, vyčių, visokių rūšių skautų (išskyrus tuos, kurie vėliavas įnešė ir išnešė), neolituanų, santariečių ir šviesiečių iškilmėse dalyvavo tik vienas kitas. Greičiausia dėl to, kad tokio pobūdžio parengimai yra per daug rimti ir liūdni, nors ir šokių vakarų baigiami. Be to, jaunimas turi laiko. Nedalyvavo dabar, tai dalyvas tada, kai Žalgirio kovos pergalėi sukaks 600 metų. Tada jų amžius svyruos tarp 65 ir 85 metų, gal nebus tiek energijos, bet ir verkti nereikės, nes jie negalės prisiminti, kaip buvo minima 550 metų suaktis...

Iškilmėse mažai dalyvavo ir, jei taip galima pavadinti, dabartininkų, t.y. tų tautiečių, kurie turi geras profesijas, gerai uždirba ir sugeba linksma pramogą susiorganizuoti. Bet ir jų nederėtų smerkti, nes ir je dar jauni, dar tik pusmituliai. Maža bėda, kad jų daugumas Žalgirio pergalės 600 metų suakties nesulauks, gana, kad dabar jie yra mūsų pasididžiavimas ir garbė...

Žinoma, Žalgirio pergalės 550 metų suakties minėjimų pati svarbiausia yra organizacinė pusė: Vilkas nesiėmė to darbo, nes jam tas iš esmės nepriklausio, o antra, greičiausia jis nenorėjo ištįti už akių Amerikos Lietuvių Tarybai. Pastarosios vadai, reikalą ilgai svarstę ir nagrinėję, matyt, priėjo teisingos išvados, kad čia yra Bendruomenės business, o Bendruomenė, iki šiol nei senų nei jaunų išeivių nemylima, yra dar gana neturtinga organizacija, tad ir nedera stebėtis, kad ji visu savo veržlumu šia proga į pirmąsias gretas nesibrovė. Išmintingieji Bendruomenės veikėjai, be abejonės, pagalvojo, kad geriausia suakties minėjimus galėtų surengti kultūrininkai ir jų organizacijos. Aišku, tokia gerai ideja niekas neturėtų prieštinti...

Kas be ko, Žalgirio pergalės 550 metų suakties proga buvo galima suorganizuoti istorijos mokslų, literatūros, muzikos, dailės ir net architektūros konkursus. Jeigu tas nebuvo padaryta, tai tik džiaugtis reikia, nes kiek tie konkursai būtų sukėlę erzelių, nepasitenkinimo ir pykčio!

Dar neseniai garsi Rašytojų D-ja į tas painiavas nesivėlė, nesgi prieš kelias dešimtis metų Žalgirio kovą ypač gražiai apdainavo poetas Pranas Vaičai-

tis. Nereikia per daug norėti, tos poemos lietuvių tautai užteks dar bent tūkstančiui metų...

Antra vertus, emigracijos darbar turim per daug rašytojų, todėl reikia viską daryti, kad ilgesnė darbo valandom fabrikuose jie būtų artimiausiu laiku sunaikinti, nes laisvė rašytojų prieauglis yra efektingai pakanamas, o ir Lietuvoje esantiems juk neleidžiama tinginai...

Kad dailininkai jokio konkurso nepasiskelbė (arba, kad kita kokia organizacija toks klaidos nepadarė) -- visai normalus mūsų gyvenimo reiškinys. Moderninio meno šalininkams -- Žalgiris yra persenusi atgyvena, o realistai, greičiausia, jau piešti nemoka.

Kompozitorių iš viso nederėtų šia proga minėti, nes jie neturi jokios fraternalinės organizacijos.

Architektai, žinoma, galėjo gyviau pasireikšti, bet kur tu, biednas žmogau, tą paminklą ar šventovę statysi!

Bendrai, visą rūšią tiesą suglaudus, konkursai jokių atvejų

nebuvo reikalingi, kaip, iš viso, mums tik galvos supulį sukelia tie visokie kultūriniai prasimanymai...

Beje, tolimam Bostono užkampy Lituanistinė mokykla, negražiai išsišokdama, surengė savo mokinių tarpe Žalgirio pergalės aprašymo konkursą. Pirmąją premiją laimėjo Kubilius, o antrąsias Barūnaitė ir Galdikaitė. Gerai, kad minėjimo rengėjai laiku susigriebė ir neleidė Kubiliui savo rašinio skaityti, nes, greičiausia, jie teisingai galvojo, kad jis gali supainioti pagrindinį minėjimo kalbėtoją žinomą istoriką S. Sužiedėlį...

Tai gi, tas Sužiedėlis. Mannie, kad neteko jo raštų skaityti ir jo kalbų klausyti. Žmonės sako, kad jis rašo ir kalba dailiai. Jis, girdi, ir gražų palyginimą apie rusų dalyvavimą Žalgirio kovoj sugalvojo. Anot jo, rusai, tai kaip ta musė, tupėdama ant jaučio rago, vapa: ir aš traukiau jungą... Kiek blogiau, kad to palyginimo antrasis galas ir mums per galvas skelia.

Suaktuvinius metus mes taip puikiai atšventėm, kad nėra jokios abejonės, jog rezultatai matematiniu tikslumu susiveda nuo Galybės iki Nulio.

Matas B. Matulis

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

ATEIKIT PAMATYTI MŪSŲ SKANUMYNŲ

Cookies 89c lb.

TORRONE — SFOGIATEL — BABA RUM CANNOLI

Spumoni, Galioti & Many Others

ORDER ONE OF OUR RUM CAKES \$5.00 up

CORBO'S SPUMONI

GOLD MEDALS — 1ST PRIZE WINNERS AT TORINO — GENOVA

14929 KINSMAN RD.

LO 1-3633

Visiems lietuviams geriausių 1961 metų linki

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

MANO TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA.

VL. VIJEIKIO

438 puslapiai

1200 iliustracijų.

Knyga, kuri tinka visiems. Seniems ir jauniems.

Geriausia priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Senimas čia ras daugybę brangių gimtosios žemės prisiminimų. Jaunimui — puiki priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Tuoju užpildykite atkarpą ir pasiųskite:

TĖVISKELE, 4346 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

Prašau prisiųsti man knygą "Mano tėvų žemė Lietuva". Siunčiu \$7.00.

Pavardė

Adresas

CHICAGOS PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS
INSTITUTAS VAIZDUOSE

Lietuvių literatūros lektorius Domas Velička pradeda literatūros seminarą 1960 metais.

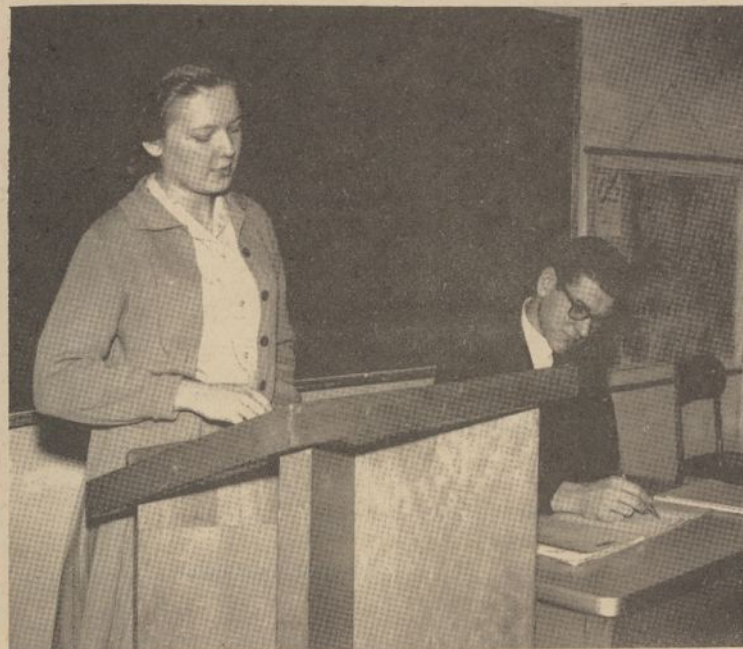
Instituto klausytojai seminario metu. Pirmoj eilėj (iš kairės) -- Janina Konaukaitė, Dalia Indreikaitė ir kiti.

Stud. Dalia Indreikaitė skaito referatą "Kristijono Donelaičio ir Charles Dickenso realizmo estetika". Prie stalo -- seminario diskusijų vadovas Jonas Račkauskas.

Stud. Asta Veličkaitė koreferuoja D. Indreikaitės referato turinį.

Stud. Danguolė Prišmantaitė koreferuoja referentės D. Indreikaitės tartį bei kirčiavimą.

Nuotraukos V. Noreikos

Aušra prie Nemuno?..

(Atkelta iš 3 psl.)

To nepaisant, elektros gamyba plėtėsi beveik tokiais pat tempais, kaip Sovietų Sąjungoje. Bet, visa tai -- istorija. Kokia padėtis šiandien?

Sovietinė sistema -- kraują, vargą ir skurdą mokanti paversti grynų valstybinių pelnų -- kraštą užgulusi daugiau kaip 15 metų. Pakankamai esame "apšviesti" apie "didžiulę pažangą", "negrįdėtus pasiekimus" visose srityse, ypač elektros gamyboje, nes toji sritis "negalėjo" plėstis "buržuaziniais laikais" dėl "kapitalistų" monopolio bei "buržuazinių vadeivų", beveik sabotažo prieš savo kraštą.

Aišku, Lietuva šiandien turėtų pirmauti elektros gamybos srityje, vietoj tūpčiosios statistikos lentelės gale. Iš to propagandinio riksmo reikėtų tikėti kad dabar esame tarpe pirmųjų elektros

ros metinė gamyboje. Juk komunizmas, anot jų pačių, yra "tarybų valdžia, plius elektrifikacija"!

O kaip iš tikrųjų yra, skaitytojus tuoj supažindinsime paėmę. 1958 m. oficialius statistinius duomenis. 1958 metai parinkti todėl, nes turima ir kitų kraštų panašūs duomenys.

Dėl paduodamų skaičių lyginamumo žinokim, kad vakarų statistika duoda elektros gamybos "netto" duomenis, atmetus transporto, tinklo ir kitokius neproduktingus nuostolius, kurie vidutiniškai imant sudaro 10%. Komunistų valdomi kraštai duoda bruto gamybą. Tad, lyginant tekstų "kapitalistinių" šalių skaičius padidinti 10%.

Štai lentelė su oficialiais paskirų kraštų duomenimis bei Jungtinių Tautų 1959 m. metraščio duomenimis.

ELEKTROS GAMYBA 1958 M.

Kraštas	Mil. gyv.	Mil. kv.	Vienam gyv. tenka kv.
Sovietų Sąjunga	209.0	235,350	1,126
Rusijos Federacija	117.5	158,371	1,348
Ukraina	40.5	43,947	1,084
Gudija (Baltarusija)	8.0	2,741	343
Uzbekistanas	8.1	4,666	576
Kazakstanas	9.3	8,555	940
Gruzija	4.0	2,963	740
Azerbeidžanas	3.7	5,600	1,513
Lietuva	2.7	855	314
Moldavija	2.8	487	174
Latvija	2.1	1,354	645
Kirgizija	2.0	757	278
Tadžikistanas	1.9	880	463
Armėnija	1.7	2,544	1,338
Turkmenija	1.5	593	395
Estija	1.2	1,159	960
"Socializmo" šalys	113.7	101,647	900
Albanija	1.5	150	100
Bulgarija	7.7	3,024	392
Čekoslovakija	13.5	19,620	1,453
Jugoslavija	18.1	7,356	406
Lenkija	28.7	23,962	835
Rumunija	18.1	6,184	342
Vengrija	9.8	6,477	661
Rytų Vokietija	16.3	34,874	2,140
"Kapitalizmo" šalys	300.7	468,460	1,560
Anglija	51.8	113,260	2,186
Airija	2.8	1,895	676
Austrija	7.0	13,605	1,943
Belgija	9.0	13,435	1,492
Danija	4.5	3,634	807
Italija	48.7	45,492	934
Norvegija	3.5	27,506	7,858
Olandija	11.1	13,854	1,248
Prancūzija	44.5	61,599	1,385
Suomija	4.3	7,887	1,834
Švedija	7.4	30,354	4,102
Šveicarija	5.1	16,878	3,313
Vakarų Vokietija	54.3	98,242	1,808
Ispanija	29.7	16,350	550
Graikija	8.1	1,802	222
Portugalija	8.9	2,667	300
JAV	175.0	724,352	4,139
Kanada	17.0	96,744	5,691

Skaiciai komentarų nereikalauja. Bet kadangi jų tiek daug, bandykime žodžiais apibūdinti okupuotos Lietuvos padėtį elektros gamybos srityje 1958 m.

1. Pačioje Sovietų Sąjungoje, vadinamoji LTSR metinės elektros gamyba skaitant kv. nuo gyventojų galvos, atsidūrė priešpaskutinėje vietoje.

2. Imant tą pačią klimatinę zoną per Europos, Azijos ir Amerikos kontinentus, okupuotoji Lietuva garantuotai liko pasku-

tinėje vietoje visame pasaulyje.

Tai yra neginčytinas rekordas ir lietuviai, be abejo, už tai nepamirš padėkoti "šlovingai tarybų valdžiai". Ne tik, kad "išlaikytas" atsilikimas -- jis dar prastas. Bet kaip galima kalbėti apie "atsilikimą" krašte, kuriame nuo 1944 m. ūkininkaujama planingai, sistematiškai, sąmoningai!

Kitame numeryje: Tokia pat Lietuvos nelaimė carų ir sovietinė okupacija.

BOSTON

Akademiniš Skautų Sąjūdis
auga

Akademiniš Skautų Sąjūdis Bostono skyriaus narių skaičius pastaraisiais metais gerokai padaugėjo. Studentų skaičius draugovė turi 20 narių. Jų vadovė yra Mila Lemonaitė, pavašarį baigusi universitetą. Stud. Korp. Vytis skyrius turi 12 vyrų. Jiems vadovauja stud. inž. Laimis Venckus iš Bostono Universiteto. Filisterių s-gos skyriuje yra 8 asmenys; jų pirmininkas inž. A. Treinys. Tas tris grupes apjungia AS Sąjūdis, kurio metiniame susirinkime gruodžio 3 d. dalyvavo 32 asmenys, t. y. 80 procentų visų narių. ASS Bostono Sk. pirmininku išrinktas fil. J. Gimbutas.

Aptarus aktualius o s i u s

klausimus, stud. inž. R. Bričkus parodė kelionės po Europą nuotraukas, o kol. Č. Kiliulis parodė filmą iš ASS stovyklos praėjusią vasarą New Yorko apylinkėse. Po to sudainuota keliolika lietuviškų dainų. Susirinkimas įvyko p. Čereškų namuose, Dorchesteryje.

Iš šio rudens semestro studentų veiklos pažymėtinios lapkričio 11-12 d.d. praleistos studijų dienos su penkiomis paskaitomis apie naujas kryptis šių dienų gyvenime. Paskaitų klausėsi apie 30 stud., o prelegentais buvo iš eilės: inž. dr. J. Gimbutas, kolegijos lekt. Vaid. Mantautas, rašyt. St. Santvaras, dr. J. Girnius ir pedagogė El. Vasyliūnienė. Po kiekvienos paskaitos buvo diskusijos. Spalio mėn. 16 d. ASS buvo surengtas pagerbimo vakaras savo bės nariui prof. Ig. K.

CLEVELANDE
ir apylinkėsePadėka ir Naujų metų
linkėjimai

Tariu širdingą padėką visiems savo prieteliams, kurie mane sunkioje ligoje lankė asmeniškai ar stiprinot laiškais. Tas nuoširdus atsiminimas tikrai man padėjo sunkią ligą nugalėti.

Ačiū Dr. K. Pautieniui, Dirvos red. B. Gaidžiūnui ir visiems kitiems, man padė-

Grazi dovana visiems
Naujų metų
progaPlokštelės tik neseniai
pagamintosLITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę -- "MANO LIETUVOS PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories) Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) -- "Christmas Carols"

Shepherd Boy and Sleeping Child.

Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co.

Platintojams užsakius didesnius kiekius -- duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUSTI: ALEX MATHEWS

256 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

arba gaunama visose radijo stotyse

jusiems ir mane atsimins.

O dabar, linkiu savo žįstams, prieteliams visiems klijentams sveikų, linksmų, laimingų ir turtinų naujų metų.

Petras J. Keršis

• P. Kodaičiai, iš Detroito, per šventes viešėjo Clevelande, aplankė Dirvą ir susipažino su spaustuvės įrengimais.

• Lietuvių Salės direkcija ruošiasi sausio 27 d. įvyksiančiam metiniam šėrininkų susirinkimui. Nutarta sausio 22 d. užsakyti Šv. Jurgio bažnyčioje pamaldas už mirusius šėrininkus ir klubo narius. Tą patį sekmadienį įvyks direktorių ir pareigūnų pagerbimo pobūvis.

• Lietuviams budžiams remti komitetas vasario 4 d., šeštadienį, Čiurlionio namuose rengia užgavėnių blynų vakarą.

• Patyrusi valytoja reikalinga grožio salonui. Už 8 valandų darbo dieną \$10.00. Šaukti telefonu: LI 1-9191.

• Prie E. 185 St., netoli naujosios lietuvių parapijos bažnyčios, 4 mieg. bungalow. Labai geram stovyje, 2 1/2 maš. garažas. Savininkas išsikelia už miesto ir parduoda tikrai pigia kaina.

J. Knific Realty

820 E. 185 St. IV 1-9980

Išnuomojamas butas Kreiptis: 1336 East 66 Street, tel. HE 1-1785.

Parengimų kalendorius

GRUODŽIO 31 D. LB Clevelando abiejų Apylinkių rengiamas Naujų Metų sutikimas Šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 8 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos eglutė Čiurlionio namuose.

SAUSIO 15 D., Lietuvių Salėje, p. Mikšienės teatras iš Detroito, Rengia ALT

SAUSIO 21 D. Žaibo klubo dešimtmečio minėjimas - banketas Šv. Jurgio parapijos salėje.

LIETUVIŲ KLUBAS
ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

Už indėlius, įneštus iki sausio 20 d., nuošimčiai bus mokami nuo 1961 m. sausio 1 d.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 149

1960 m. gruodžio 30 d.

KAS IR KUR?

• Pirmas Dirvos 1961 metų numeris išeis trečiadienį — sausio 4 d.

• Dail. Viktoro Vizgirdos darbų paroda bus atidaryta New Yorke, Almaus galerijoje, 1961 m. vasario mėn. Dail. V. Vizgirda gyvena Bostone, Mas..

• Bostono lietuviai inžinieriai, prof. S. Kairiui paremti jo sunkioje ligoje, sudėjo virš \$200. Prof. S. Kairys yra Bostono inžinierių ir architektų skyriaus garbės narys.

• Marija Naujokaitė iš Pomona, Calif. buvo išrinkta 1960-jų metų "Homecoming" karalaitė didžiulėje Notre Dame aukštesniojoje mokykloje, Los Angeles mieste. Marija lanko Pomona Catholic H. S. ir yra veikli Los Angeles lietuvių skaučių narė.

• Richardas Butkus, iš Roseland, Ill., išrinktas geriausiu futbolo žaidėju Illinois valstijoje. Šiuo metu jis lanko Chicago Vocational School.

• May Uhlianus, iš Armada, Mich., mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

P. Vadeika, Detroit	\$2.00
P. Kazakas, Cleveland	1.00
V. Bražėnas, Stamford	2.00
Globe Parcel Service, Cleveland	 2.00
K. Bačasauskas, Brooklyn	 2.00
N. Antanavičius, Boston	 2.00
L. Lendraitis, Boston	2.00
A. Salčiūnas, Phila.	 2.00
A. Siliūnas, Chicago	2.00
E. Unger, Cleveland	 2.00
J. Švėgžda, Toronto	 1.00
V. Mažeika, Chicago	.. 2.00
K. Daugvydas, Detroit	1.00
A. Butkūnas, St. Charles	 1.00
V. Bakūnas, Cleveland	1.00
P. Kasiuba, Reading	2.00
P. Visockis, Columbus	2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• Gyvendama svetimame krašte su gausia šeima, atsidūriau kritiškoj būklėj: vyras sunkiai susirgo, aš pati stvėriausi darbo, kad išlaikius gausią šeimą. Tuo metu pirmieji ištiesė mums ranką E. ir V. Rasteniai, kurie iki šiai dienai teikia mums visokeriopą paramą. Šiuo keliu noriu pareikšti nuoširdžią padėką Vincui Rasteniui, jo žmonai Emilijai ir visiems prieteliams, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie mano sunkių gyvenimo sąlygų pagerinimo.

Mokyt. Vanda Papečkienė, Lenkija

• Chicagoje gyveną konsulai surengė kalėdinę pramogą. Joje dalį programos išpildė du lietuviukai — Eglė ir Ažuolas Stelmokai. Jų pakvietimu pasirūpino p. Daužvardienė.

Dr. J. Bartkus, Vilties Draugijos pirmininkas, kalbasi su St. Anthony Savings and Loan Ass. prezidentu Juozu F. Gribausku.

Pakinkykit įpročius į darbą - lengviau ir maloniau gyvensit

Išminčiai sako, kad geri įpročiai palengvina gyvenimą. O vienas iš tų įpročių gali užtikrinti ir geresnę ateitį -- tai įprotis taupyti.

Taupyti ne bet kur, bet ten, kur netik saugu, bet ir apsimoka. Tokia taupymo įstaiga, tai ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, 1447 So. 49th Court, CICERO 50, Illinois, telef. TO 3-8131.

Ten kiekviena sąskaita Federalinės įstaigos apdrausta iki \$10,000, ten mokami aukšti dividendai. Už paprastas sąskaitas 4 1/4%, o ilgesniam laikui padėjus gaunama net 5 1/4%.

ŠEIMININKŲ DŽIAUGSMUI

Ten atidarius sąskaitą su \$500 ar daugiau arba kas du mėn. padėjus \$500 ar daugiau gaunamos vis naujos dovanos, kurios per metus, šeiminių džiaugsmui, sudaro visą komplektą naudingų indų.

Taupyti ten, kur atėjęs pajunti jaukumą gražiai dekoruotose patalpose ir randi malonų ir sažiningą patarnavimą ir gali susikalbėti lietuviškai.

Šiai patraukliai įstaigai daugiau kaip 20 metų vadovauja ma-

DETROIT

Dr. B. Kvietys skaitys paskaitą "Vėžio ligos"

Detroito Lietuvių Gydytojų Draugija pasižadėjo Lietuvių Kultūros Klubui skaityti paskaitų ciklą. Iš to ciklo viena paskaita "Vėžio ligos" bus skaitoma 1961 m. sausio 8 d., 4 val. p. p. Tarptautinio instituto rūmuose — 111 E. Kirby gatvė.

Po paskaitos įvyks metinis narių susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba. Po paskaitos, susirinkimo darbotvarkėi išsisėmus, vaišingos L.K.K. šeiminių pavaišins visus svečius tradicine kavute ir gardžiais pyragaičiais.

Maloniai prašome narius neužmiršti savo pareigos apsilankyti metiniame klubo narių susirinkime, o visa gausioji lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama apsilankyti ir dr. B. Kviečio paskaitos išklausyti. Įėjimas visiems laisvas ir nemokamas.

Dailininko A. Rūkštelės paroda

1961 m. kovo mėn. Lietuvių Kultūros Klubas ruošia dail. A. Rūkštelės parodą. Paroda nuolat Tarptautinio Institucijos salėje.

v. mg.

Skaučių Sesslerijos Vokietijos Rajono vadovės prašymas

Nuo širdžiausiai dėkoju visiems, kurių dėka mus per visus 1960 metus lankydavo Skautų Aidas. Kartu labai prašau, kad šis mums taip mielas ir įdomus laikraštis, nenustotų lankę ir ateinančiais metais.

Skautų Aido į Vokietiją mūsų geradarių 1960 metais buvo užsakę net 76 egz. Tai didelis ir visai pakankamas skaičius. Tik labai gaila, net skaudu, kad šis Sk. Aido egzempliorių skaičius labai nelygiai paskirstytas.

Kadangi visų lietuvių Amerikoje akys nukreiptos į Vasario 16 Gimnaziją lankančių jaunimą, užmirštama, kad daug yra jaunuolių, kurie ir vokiškas mokyklas lankydami, yra susipratę lietuviai, kad jais, o ne Vasario 16 Gimn. auklėtiniais, remiasi mūsų bendruomenių įvairūs pareigimai.

Į Vasario 16 Gimn., kur visi skautai-skautės gyvena po vienu stogu, Skautų Aido ateina 71 egzempliorius. Likusieji 5 egz. tenka visiems skautams-skautėms. Mums, skautėms, kurios gyvename įvairiose Vokietijos vietovėse, ateina Sk. Aido 2 egz. Juos gaunu aš į Muencheną (Londono, Ont., Skautų Rėmėjų Būrelio prenumerata). Munchene esam septyni: 4 skautės ir 3 mūsų globojami skautai.

Vieną egz. skaitome iš eilės muencheniškiai, o kitą tuoj persiunčiu Diepholzo skautams. Jų yra taip pat septynios. Tai gražiai susitvarkiusi skiltis. Jos ne tik gražiai atstovauja lietuvių skautę svetimtaučių tarpe, bet yra ir savo bendruomenėje visų parengimu aktyvios dalyvės. Jų skiltininkė yra Marija Auderytė, (23)

Diepholz, Am Kloevertkamp 20.

Visos kitos, atskirose vietovėse gyvenančios pavienės skautės, šimet yra apjungtos į vieną korespondencinę skaučių skiltį. Ją sudaro:

1. Balandytė, Zita, (21) Muenster i. W., Grevenstr. 69.

2. Butkutė, Ona, (13b) Memmingen, Revalweg 7/2.

3. Girdvainytė, Birutė, (13b) Mehmingen, Narva-weg 1/4.

4. Kelerytė, Tamara, Bremen 17, Ferdinand Lassalle-str. 20.

5. Kokoškaitė, Roma, Ober Sukopsmuehle 24. ueb. Salzgitter-Lebenstedt.

6. Lengvinaitė, Zelma, Horb a. N., Altheimerstr. 44.

7. Lingertaitytė, Hilda, Wehnen, Post Offen, Oldenburg i./O.

Suprantu, kad tas, kuris duoda, turi pasirinkimo laisvę: jis gali užsakyti laikraštį kam nori. Tad labai atsiprašau. Bet kartu ir prašau, kad nebūtų aplenktos ir tos skautės, kurios yra Vasario 16 Gimnazijos suola jau apleidusios, arba jos visai nelankiusios, o vis dėlto yra susipratusios lietuvių ir aktyvios skautės.

Psktn. S. Laukaitienė, Rajono Vadovė

Dirvos red. priedas:

Būtų gerai, kad atsirastų geradarių ir čia minimoms skautėms taip pat užsakyti Dirvą. Šiuo atveju Dirva teimtų tik pašto išlaidas, kurių per metus susidaro \$6.00. Taigi norintieji joms patalkinti, siųskite Dirvai po \$6.00 ir jos 1961 metais gaus Dirvą.

Lietuvos įgal. ministeris Anglijoje B. K. Balutis prie pasiuntinybės namų 17 Essex Vilas, London W 8.

Norkaičio jr. nuotrauka

AR JAU ĮSIGIJAI ALMA MATER?

Tai knyga, kuri turi būti kiekvieno lietuivio šeimoje. Ypač jaunimas ją turi perskaityti. Iš įdomaus pasakojimo apie studentų gyvenimą ir mokslą Nepriklausomoje Lietuvoje, jie giliau pažins savo kraštą ir savo žmones.

Rašytojas R. Spalis moka pasakoti traukiančią kūrybos jėga. Todėl visi grožinės literatūros mėgėjai įsigydami Alma Mater, tikrai praturtins savo bibliotekas.

Užsisakydami Alma Mater naudokitės šia atkarpa:

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)